АССАЛОМ, ФИДЕЛЬ КАСТРО!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТ КАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 85 (2376), | 30 апрель, сешанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

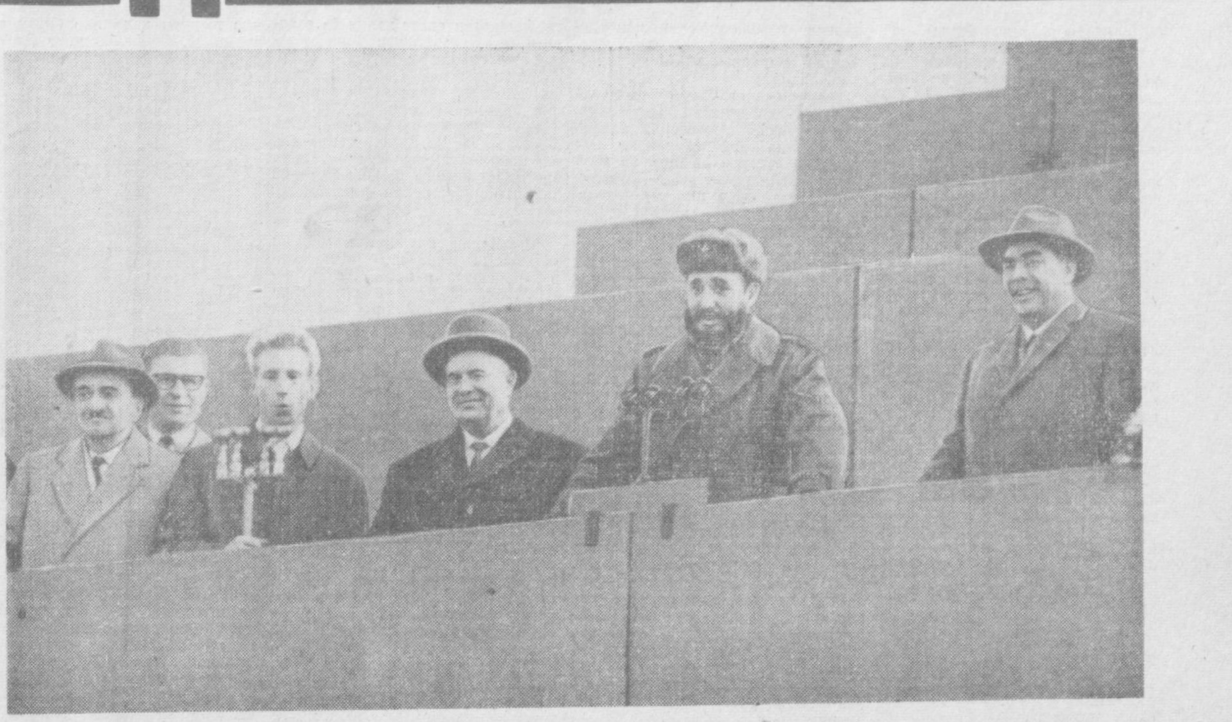

Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг биринчи секретари, Куба Республикаси революцион ҳукуматининг бош министри Фидель Кастро Руснинг Совет Иттифоқига келиши муносабати билан Қизил майдонда ўтказилган митинг. Суратда: митинг вақтида В. И. Ленин мавзолейи минбарида.

В. Соболев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Н. С. ХРУШЧЕВ ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ ФИДЕЛЬ КАСТРО БИЛАН ГАПЛАШДИ

Мурманскда турган ўртоқ А. И. Микоян 27 апрель Москва вақти билан соат 17 ларда ўртоқ Фидель Кастро Руснинг Мурманскда бўлиши тўғрисида, совет кишилари Куба революциясининг йўлбошчисини ғоят хурсандлик билан кутиб олганликлари ҳақида телефон орқали ўртоқ Н. С. Хрушчевга гапириб берди.

Сўнгра, телефон олдига ўртоқ Фидель Кастро келди. У, ўртоқ Н. С. Хрушчевни самимий табриклади ва Совет Иттифоқига келишга таклиф қилганлиги учун унга қизғин ташаккур айтди. Совет Иттифоқига келганлигим учун, деди Фидель Кастро, совет кишилари мени Мурманскда самимий кутиб олганликлари учун жуда хурсанд бўлиб турибман. Бу биринчи учрашув Совет Иттифоқида бизнинг Куба халқимизни нақадар чуқур ҳурмат қилаётганликлари ва севганликларини кўрсатди. Москвада бўладиган учрашишни ғоят тўлқинланиб кутмоқдаман. Совет Иттифоқига таклиф қилганлигингиз учун Сизга яна бир марта ташаккур айтаман. Эртага, Москвада учрашгунча хайр.

Никита Сергеевич Хрушчев Фидель Кастрони Совет Иттифоқига келганлиги билан самимий табриклади, совет халқига йўллаган табригида изҳор қилган дўстлик ҳислари учун унга ташаккур айтди. Никита Сергеевич бундай деди: Сизни, ўртоқ Фидель Кастро, Москва кутиб турибди, бутун совет халқи Сизни табрикламоқда. Сизни Москвада кутмоқдамиз — бу ерда Сизни қардошларча меҳмондўстлик ва дўстона самимият билан кутиб олишади. Москвада тезроқ учрашгунча хайр.

ҚАРДОШЛАРЧА МЕҲМОНДЎСТЛИК ВА ДЎСТОНА САМИМИЯТ

ФИДЕЛЬ КАСТРО МОСКВАДА

Вақт ва масофа дўстликка тўсиқ бўлолмайди. У халқларни бир-бирига яқинлаштиради, қитъаларни иноқлаштиради. Маслакдошлар, сафдошларнинг дўстлиги ғовларни енгади. Бизнинг қалбимиз Кубанинг мард халқи билан ҳамиша бирга бўлди. Биз синов кунларида — Плайя-Хирон ва Плайя-Ларгадаги жанг кунларида бирга бўлдик. Жаҳон термоядро уруши ёқасига келиб қолган Кариб танглиги кунларида бирга бўлдик. Озодлик оролининг ғалабаларига ғалабаларимиз сингари қувондик.

Дўстлик тили — интернационал тил. Ягона мақсад учун — меҳнат аҳлларининг озодлиги ва бахт-саодати учун курашаётганларнинг ҳаммаси бу тилга тушунади. Бизнинг дўстлигимиз — ҳар иккала революция дўстлиги — бугун айниқса зўр куч билан сезилиб турибди: чунки Кубанинг йўлбошчиси, қаҳрамони, Куба халқининг машҳур фарзанди Фидель Кастро Рус икки кундирки, мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди.

Москва Фиделни кутиб олаётган бугунги кунда ҳам кечиккан баҳор ўз элчиларини, ўз хабарчиларини йўлга юборди — дарахтлар япроқ ёзмоқда, баҳор гуллари очилмоқда, осмон кўм-кўк бўлиб турибди.

Заполярьедан келаётган самолётни кутиб, Москва осмони айниқса равшан бўлиб кетди. Еттита реактив самолёт ҳамроҳлигида келаётган кумуш танли «ИЛ-18» Внуково тепасида пайдо бўлди.

Улкан лайнер аэродром майдони тепасида бир айланиб, ерга қўна бошлади. Мана у, Москва ери! Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. С. Хрушчев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, Кубанинг СССРдаги элчиси Карлос Оливарес Санчес Куба бош министрини кутиб турибдилар.

Соат 17-00 Самолёт қўниш йўлидан югуриб келди. Парракларнинг гувуллаши тўхтади. Мана, самолётга шоти қўйилди. Унинг эшиклари астагина очилади.

Озодлик оролининг миллий қаҳрамони, ўзининг юзлаб фотографиялари, кинохрониканинг жуда кўп кадрларидаги суратлари туфайли ҳаммага таниш бўлган Фидель Кастро зинадан тушиб келади.

Кастро Н. С. Хрушчевни қучоқлаб олади, Л. И. Брежневга қўл бериб кўришади. Бу — дўстларнинг самимий қучоқлашуви, қадрдонларнинг қучоқлашуви... Самовий биродорлар Ю. Гагарин ва А. Николаев Фидель билан саломлашадилар. Фидель уларга табассум билан қарайди. А. И. Микоян ва Фидель Кастрони Мурманскда кутиб олган бошқа совет давлат арбоблари ҳам шу ерда.

Келган меҳмонларни қуршаб турган, шу дақиқаларда азиз меҳмонларни совет элида табриклаш бахтига сазовор бўлган кишиларнинг ҳаммаси бу дақиқаларни абадий унутмайдилар.

Фидель Кастро, Н. С. Хрушчев, Л. И. Брежнев, А. И. Микоян, шунингдек Куба бош министри билан бирга келган Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг секретари Эмилио Арагонес Наварро, Куба қуролли кучлари министрининг ўринбосари Серхио дель Валье Хименес ва бошқалар Внуково аэропортининг янги павильонига кирадилар.

Оқ мармардан ойнавонлик қилиб ясалган бу павильон жуда катта тоғ биллурига ўхшайди. Бинонинг пештоқида — Фидель Кастро ва Н. С. Хрушчевнинг портретлари. Қизил алвонга: «Хуш келибсиз, кубалик азиз дўстлар!» деган сўзлар испан ва рус тилларида ёзилган.

Икки мамлакатнинг, икки революциянинг байроқлари — Советлар мамлакатининг қизил байроғи ва қаҳрамон Кубанинг қизил-кўк-оқ байроғи шамолда ҳилпираб турибди. Внуковонинг кўкара бошлаган дарахтзорлари, Москванинг узоқ осмони павильоннинг жуда катта деразаларидан кўзга ташланади.

Меҳмонлар янги павильоннинг залларидан ўтадилар. Фидель Кастро, Н С. Хрушчев, Л. И. Брежнев СССР ва Куба Республикасининг байроқчалари билан безатилган очиқ машинага ўтирадилар.

Мотоциклчилар эскорти ҳамроҳлигида автомобилларнинг тантанали колоннаси Киев шоссесидан ўтиб бормоқда. Фидель Кастро ва Никита Сергеевич Хрушчев тик туриб, азиз меҳмонларни кутиб олиш учун тўпланган минглаб москваликларнинг табрикларига жавоб бериб бормоқдалар.

Ленин проспектининг биринчи кварталлари. Уйларнинг деразалари кенг очиб қўйилган. Йўлкалар, балконлар одамларга лиқ тўлган... Москва меҳнаткашлари қучадз.

Москва, 28 апрель 1963 йил. Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг биринчи секретари, Куба Республикаси революцион ҳукуматининг бош министри Фидель Кастро Руснинг Совет Иттифоқига келиши муносабати билан Қизил майдонда ўтказилган митинг.

В. Кунов фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Тинчлик машъали бўлган Москва Фиделни кутиб олмоқда.

«Вива Куба!», «Вива Фидель!», «Қаҳрамон Куба, сен билан биргамиз!», «Кубалик қардошлар, Сиз билан биргамиз!» — катта алвонларга, кичик плакатларга қўлда ёзилган шу сўзлар кўзга ташланиб турибди. Буларни одамлар Фидель ва Н. С. Хрушчевнинг портретлари билан бирга, гулдасталар билан бирга кўтариб чиқишган.

Ленин номидаги пединститут қизлари «26 июль марши»ни куйламоқдалар. Бу қўшиқнинг сўзларини ҳамма ёдлаб олмаган бўлса ҳам майли: қўшиқ сўзлари ёзилган катта қоғозлар олдинда борувчиларнинг елкаларига қадаб қўйилган, орқадагилар шу сўзларни кўриб куйламоқдалар.

«Каучук» заводи ишчиларининг катта группаси: «Фиделга, ура!», «Биринчи Майни Фидель билан кутиб оламиз!» деб баланд овоз билан қайта-қайта хитоб қилади. Октябрь ва Ленин районларининг меҳнаткашлари, Свердлов номидаги фабриканинг, «Красная роза» комбинатининг ва бошқа корхоналарнинг коллективлари, Москва давлат университетининг студентлари ва ўқитувчилари, илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтларининг ходимлари азиз меҳмонни қутламоқдалар.

Ранг-баранг кийимлар билан ясанган чеҳраси қувноқ одамлар кўчанинг икки томонида саф тортиб турибди. Автомашиналар тобора олға бормоқда. Бу одамларнинг ҳаммаси Кубанинг миллий қаҳрамонини ўзлари учун дўст, қардош деб билиб, уни очиқ кўнгил билан кутиб олмоқдалар. Одамлар ўзлари севган, ҳурматлаган, қаҳрамонлигига қойил бўлган кишинигина шундай кутиб оладилар.

Кремлнинг тантанали деворлари кўринди. Боровицкий дарвозаси. Бу ерда минглаб кишилар тўпланган. Яна табриклар тўлқини. Машиналар Кремль ичига киради. Фидель Кастро Кремлнинг суратларини кўп кўрган, совет дўстларидан, шунингдек мамлакатимизга келиб-кетган кубаликлардан Кремль ҳақида кўп гапларни эшитган, шунинг учун ҳам Фидель Кастро Кремлни яхши билади. Бу ерда Ленин яшаган ва ишлаган. Автомобиллар колоннаси тўхтайди. Фидель Кастро, Н. С. Хрушчев, Л. И. Брежнев машинадан тушадилар. Куба революциясининг йўлбошчиси Қизил майдонга ўтишдан олдин жаҳон пролетариатининг йўлбошчиси абадий барҳаёт Ленинга Куба халқининг муҳаббат ва ҳурматини изҳор қилмоқчи бўлади.

Фидель Касгро ва Н. С. Хрушчев Мавзолей зиналаридан қадам ташлаб, Владимир Ильич Ленин саркофаги қўйилган залга тушадилар. Соқчилар сукунатда. Куба халқининг ажойиб фарзанди ўзига шу қадар таниш, яқин, жонажон бўлиб қолган Ленин сиймосига назар солиб, саркофаг олдида бир неча дақиқа туриб қолади. Шу онда букилмас Фидель Кастро унутилмас дақиқаларни кечиради. Социалистик революция Бирлашган партияси бошчилигидаги Куба халқи Ленин номи билан янги социалистик турмуш қурмоқда. Фидель Кастронинг Ленинга бўлган бениҳоя муҳаббати унинг мардонавор қиёфасидан кўриниб турибди. Шу онда у, ўзи бир вақтлар айтган сўзларни: «Мен марксчи-ленинчиман ва умримнинг охиригача марксчи-ленинчи бўлиб қоламан» деган қасамёд сўзларини қайта-қайта такрорлаётганга ўхшайди.

Тинчлик учун курашаётган икки киши — Фидель Кастро билан Н. С. Хрушчев, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Ленин мукофоти лауреати деган номга сазовор бўлган икки киши саркофаг ёнида чуқур сукут қилиб турибдилар.

... Кубалик меҳмонлар ва совет раҳбарлари Мавзолейдан Қизил майдонга чиқадилар. Гулдурос олқишлар, аниқроқ қилиб айтганда, қарсаклар довули бутун майдонни қоплайди.

— Вива Куба!

— Фидель — Хрушчев! Сизлар билан биргамиз!

— Куба ва СССР халқларининг қардошлигига — шон-шарафлар! — деган хитоблар ҳамма томондан янграйди.

Никита Сергеевич Хрушчев Фидель Кастрога партия ва ҳукумат раҳбарларини, мамлакатимизнинг кўзга кўринган партия, давлат ва жамоат арбобларини, танилган саркардаларни таништиради.

Фахрий қоровул бошлиғи кутиш марши садолари остида Фидель Кастро ҳузурига келиб, қисқа рапорт беради.

Шу пайтда гумбурлаган тўп овозлари эшитилади. Бир, икки, уч... 21 марта тўп отилади. Бу — миллатлар салюти. Куба Республикаси ва Совет Иттифоқи гимнлари улуғвор янграйди. Тантанали дақиқалар... Шонли Куба халқининг вакили Фидель Кастро Қизил майдонда шу қадар юксак иззат ва ҳурматга сазовор бўлаётган биринчи чет давлати арбобидир.

Фидель Кастро ва Н. С. Хрушчев саф тортиб турган фахрий қоровул олдидан ўтадилар. Ҳурматли меҳмон солдатлар сафи олдида тўхтаб, совет жангчиларини, улар орқали эса СССРнинг бутун Қуролли Кучларини табриклайди.

«26 июль марши»нинг тетик, қувноқ оҳанги майдон узра янграйди.

Фидель Кастро ва Н. С. Хрушчев, Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг ташкилий масалалар бўйича секретари Эмилио Арагонес Наварро, Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг аъзоси, Куба революцион қуролли кучлар министрининг ўринбосари Серхио дель Валье Хименес, Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг аъзоси, Куба ғарбий революцион армиясининг қўмондони Гильермо Гарсиа Фриас, Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг аъзоси, Куба революцион ҳарбий-ҳаво кучларининг қўмондони Рауль Курбело Моралес, Куба экономика министри Рехино Боти Леон, Куба ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари Рауль Леон Торрас, Куба ички ишлар министрининг ўринбосари Хосе Абрантес Фернандес, майор Дермидио Эскалона Алонсо, майор Рене Вальехо Ортис, совет раҳбарлари Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин қарсаклар, табрик хитоблари остида Мавзолейнинг марказий трибунасига чиқадилар.

Фидель Кастро ва Н. С. Хрушчев майдоннинг ҳамма томонидан эшитилаётган қизғин табрикларга қўлларини кўтариб жавоб қиладилар. Кичкинтой москваликлар — пионерлар кубалик дўстлар ва совет раҳбарлари олдига югуриб келадилар. Фидель Кастро ўзига биринчи бўлиб гулдаста топширган ўғил боланинг бошини эркалаб силайди. У ўзининг кўкрагига пионер значогини тақиб қўйган қизчага ташаккур айтади. Орадан бир дақиқа ҳам ўтмай, ҳурматли меҳмоннинг қўли қучоқ-қучоқ, ранг-баранг баҳор гуллари билан тўлиб кетади. Олқишлар тўхтовсиз давом этмоқда. Қарсаклар ва хитоблар тўлқини орасида одатдан ташқари овозлар ҳам эшитилади: бу Куба миллий чолғу асбобларининг товуши. Москва олий ўқув юртларида қаҳрамон Кубадан келиб ўқиётган йигит ва қизлар бу чолғу асбобларини ўзлари билан майдонга олиб келганлар.

Н. С. Хрушчев микрофон олдига келади. У, Фидель Кастрога, кубалик дўстларга, ҳаммага мурожаат қилиб, нутқ сўзлайди.

Социалистик революция Бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг биринчи секретари, Куба Республикаси революцион ҳукуматининг бош министри Фидель Кастро Руснинг Москвага келиши. Суратда: Ленин проспектидан ўтиб бориш вақти.

В. Кошевой фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Азиз дўстимиз ва ўртоғимиз Фидель Кастро!

Кубалик азиз дўстлар!

Москвалик азиз ўртоқлар!

Куба социалистик революциясининг довюрак йўлбошчиси, қадрдон дўстимиз Фидель Кастрони ва у билан келган унинг жанговар сафдошларини чин кўнгилдан қардошларча табрикламоқ учун бугун биз бу ерда, Қизил майдонда тўпландик.

Америка қитъасидаги биринчи социалистик революция вакилларини табриклаш билан биз Куба халқининг мардлиги ва бардамлигига, унинг юксак революцион руҳига қойил эканлигимизни изҳор қилаётирмиз.

Ватанимиз пойтахти Москвада, унинг тарихий Қизил майдонида сизларни табриклаётганлигимиз учун айниқса хурсандмиз. Бутун дунё халқлари Қизил майдонни ғолиб социализмнинг символи, меҳнат аҳллари жаҳоншумул қардошлигининг символи, деб ҳақли равишда ҳисобламоқдалар.

Халқимиз турмуши ва кураши тарихидаги кўпгина улуғ воқеалар Қизил майдон билан, Октябрь революциясининг гениал йўлбошчиси Владимир Ильич Лениннинг фаолияти билан боғланган. Маяковскийнинг сўзлари билан айтганда, бу ердаги ҳар бир тош Ленинни билади!

Капиталистларга ва помешчикларга қарши Октябрь атакаларининг гумбурлашлари Қизил майдоннинг хотирасида. У, озодлик ва бахт йўлини меҳнаткаш халққа кўрсатиб берган Ильичнинг илҳомбахш нутқларини эшитган. Гражданурушининг даҳшатли йилларида халқимиз, улуғ Ленин қизил гвардиячиларнинг полкларини контрреволюционерларга ва чет эл интервенциячиларига қарши курашга шу ердан, ўртоқ Фидель, Қизил майдондан узатиб қўяр эдилар.

Инсониятнинг энг ёвуз душмани — герман фашизми устидан қозонилган ғалабанинг тарихий парадини Кремлнинг кекса деворлари кўриб, шоҳид бўлган.

Биз бу ерда ҳар йил улуғ революцион байрамларни — 7 ноябрни ва 1 Майни нишонлаймиз.

Космос қаҳрамонларини Қизил майдонда кутиб олганмиз!

Бугун биз шу майдонда революцион Кубанинг халқ қаҳрамонини кутиб олмоқдамиз. Кубанинг қаҳрамон халқига, курашдаги қардошимиз ва сафдошимиз бўлган халққа жанговар салом йўллаймиз!

Шиддатли синфий жанглар оловидан ўтган, янги ижтимоий тузум яратиш қувончини тотиган совет халқига шонли Куба революцияси, Куба меҳнаткашларининг тарихий ғалабалари яқин ва тушунарлигина бўлиб қолмасдан, шу билан бирга, бениҳоя қадрлидир.

Куба революцияси чинакам халқ революциясидир. У, халқнинг жуда кенг оммасини онгли тарихий яратувчилик ишига кўтарди. Бу революция меҳнаткашлар революцияси ва меҳнаткашлар учун қилинган революциядир.

Революция давомида шундай социал-сиёсий ўзгаришлар қисқа муддат ичида амалга оширилдики, бунинг натижасида Куба меҳнаткашлари ўз мамлакатининг тўла ҳуқуқли хўжайинлари бўлиб қолди. Ер ва унинг ички бойликлари, фабрикалар ва заводлар, фирмалар ва банклар, бойларнинг саройлари ва курортлар меҳнаткашларники бўлиб қолди. Ўн минглаб ёш маданий аскарлар одамларга савод ўргатмоқ учун тоғларга ва узоқ қишлоқларга жўнаб кетганлиги бизнинг эсимизда. Сизлар маданий революцияни мана шундай қисқа муддатда ўтказганлигингизга совет кишилари хурсанд. Куба Латин Америкасида ёппасига саводхон биринчи мамлакат бўлиб қолди, шу туфайли, фан ва маданият хазиналарининг эшиклари халқ оммасига кенг очилди.

Эндиликда ишчи ва деҳқонлар ўз давлатининг ҳамма ишларини ўзлари бошқармоқдалар. Куба халқининг иродаси ва ақл-заковати, унинг бутун кучи бир мақсадга — революция ғалабаларини қаттиқ туриб сақлаб қолиш, мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, социализм ишини охирги ғалабага етказишга қаратилган.

Эксплуататорлар тарих саҳнасидан курашсиз кетмайдилар, буни совет кишилари ўз тажрибаларидан яхши биладилар. Эксплуататорлар халқларни яна қул қилиб олмоқ учун жуда макрли воситалардан фойдаланадилар. Лекин озодлик ва бахт учун курашга кўтарилган, ўз байроқларига: «Ё ватан, ё ўлим! Биз енгамиз!» деган мардонавор шиорни ёзиб қўйган халқ енгилмайди, буни биз биламиз. Ўз революциясининг ғалабаларини қаттиқ туриб сақлаб қолишга ва ҳимоя қилишга қасамёд қилган Куба ватанпарварларининг иродасини империалистлар синдира олмайди.

Қаҳрамон Куба ўзининг курашида якка-ёлғиз эмас. Совет Иттифоқи, социалистик ҳамдўстликнинг ҳамма мамлакатлари, ер юзидаги прогрессив кучлар уни хайрихоҳ бўлиб қувватламоқдалар. Тинчлик ва социал тараққиёт ишини қадрловчи кишиларнинг ҳаммаси бугунги кунда қаҳрамон озодлик оролини баланд овоз билан ҳимоя қилмоқдалар ва: «Революцион Кубадан қўлингни торт!» деб қатъий талаб қилмоқдалар.

Революцион Куба Латин Америкасининг ҳамма халқларига тараққиёт, озодлик ва бахтиёрлик йўлини кўрсатиб турган машъалдир. Шунинг учун ҳам империалистлар Куба революциясига қарши мана шундай қутуриб курашмоқдалар.

(Давоми иккинчи бетда)

ҚАРДОШЛАРЧА МЕҲМОНДЎСТЛИК ВА ДЎСТОНА САМИМИЯТ

(Боши биринчи бетда)

Америка империалистлари, Куба Қўшма Штатларнинг хавфсизлигига таҳдид солаётир, деб айтмоқдалар. Лекин ер юзидаги соф виждонли кишиларнинг ҳаммаси озод Куба ҳеч кимга таҳдид солмаётганлигини билади. Куба халқи ер юзидаги ҳамма халқлар билан дўст бўлиб, тинчликда яшашни истайди. Ҳақиқат шундан иборатки, Америка Қўшма Штатларига Куба таҳдид солаётгани йўқ, балки АҚШнинг империалистик доиралари Куба халқининг революцион ғалабаларини тортиб олишга уринмоқдалар.

Бундан юз йил муқаддам Маркс ва Энгельс замонида Европада коммунизм шарпаси кезиб юриб, буржуа ва крепостникларга ваҳима солмоқда эди. Шундан бери коммунизм планетамизнинг ҳамма қитъаларида миллионлаб меҳнаткашларнинг ақли ва қалбига сингиб кетди. Эндиликда бутун инсониятнинг порлоқ келажаги фақат идеялар тарзида эмас, шу билан бирга, Совет Иттифоқининг, бошқа социалистик мамлакатларнинг жонли реал воқелигида, Кубанинг жонли реал воқелигида жаҳон халқлари олдида намоён бўлиб турибди. Социализм бирин-кетин ғалаба қилмоқда. Европа, Осиё ва Америка мамлакатларида бир миллиарддан кўпроқ халқ социализм байроғи остида бормоқда. У, жаҳон тараққиётининг бутун боришига тобора ҳал қилувчи таъсир ўтказмоқда.

Азиз ўртоқ Фидель! Сизнинг Совет Иттифоқига келганлигингизга астойдил хурсандмиз ва Сизга мамлакатимизни очиқ кўнгил билан кўрсатишга тайёрмиз. Совет кишилари Совет давлатининг қарийб ярим асрлик тарихи давомида социалистик қурилишда халқимиз тўплаган бой тажрибани сизлар билан жонажон қардошлар сингари баҳам кўрадилар. Мамлакатимизни кўрингиз, совет кишиларининг турмуши билан танишингиз ана шунда Сиз Лениннинг улуғ режалари совет халқининг фидокорона меҳнатида тобора тўлиқ ва кенг гавдаланаётганлигига қаноат ҳосил қиласиз.

Партиямизнинг ва жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси Владимир Ильич Ленин туғилган кунни ҳар йил апрель ойида совет кишилари, бутун прогрессив инсоният нишонлайди. Ҳаммамиз учун азиз бўлган шу кунни нишонлар эканмиз, биз улуғ Ленинсиз яшаган йилларимизда унинг васияти билан қилган ишларимиз учун йўлбошчимиз ва устозимиз олдида бамисоли ҳисоб берамиз.

Ленин бизларга, совет коммунистларига таълим бериб, бундай деган эди: Ишчи-деҳқон ҳокимиятини фан ва техниканинг энг янги муваффақиятлари асосида ишлаб чиқарувчи кучларни жуда кенг ривожлантириш билан қўшиш шундай қудратли воситадирки, чор Россияси сингари иқтисодий ривожланиши қолоқ бўлган, ҳатто шундай бир мамлакатни ҳам шу восита ёрдамида илғор мамлакатлар қаторига олиб чиқиш мумкин.

Биз Ленинсиз яшаб келаётган қирқ йил давомида партиямиз Советлар мамлакатининг ишчи ва деҳқонларини энг яхши турмуш қуриш учун меҳнатда улуғ шижоатлар қилиш йўлидан ишонч билан олиб борди. Совет кишилари йил сайин янгидан-янги мураккаб меҳнат марраларига кўтарилиб, ўзларининг буюк мақсадлари бўлган коммунизмга тобора кўпроқ яқинлашмоқдалар.

Биз қурган электростанцияларнинг чироқлари шу шонли йўлнинг поғоналари бўлиб ёниб турибди. Биз ишни қуввати атиги 50 минг киловатт бўлган Волховстрой станциясини қуришдан бошлаган эдик. Лекин бу станция ўша вақтда совет кишиларига фан ва техниканинг мўъжизаси бўлиб кўринган эди. Уни биз қарийб ўн йил қурган эдик. Эндиликда совет халқи шундай ўн йил ичида Волга, Днепр, Иртиш, Ангара дарёларининг энергиясини социализм учун ишлашга мажбур қила олди, жаҳондаги энг қудратли дарёларнинг бири бўлган Енисейни бўйсундирди.

Шу дарёларда қурилган электростанцияларнинг қуввати бир неча миллион киловаттга етади. Эндиликда бу нарса ҳеч кимни таажжублантираётгани йўқ. Биз бунга одатланиб қолдик. Бутун дунёда эса совет халқини ҳамма нарсага қодир, чунки унинг битмас-туганмас кучи бор, деб ҳақли равишда ҳисобламоқдалар.

Биз ишни омоч ва плугдан бошлаган эдик, эндиликда эса, атомнинг мўъжизакор кучини инсонга хизмат қилдирмоқдамиз. Қизил майдон тепасида учган биринчи совет самолётини кўриб, Владимир Ильич Ленин нақадар қувонганлиги бизнинг эсимизда. Ҳозирги кунда эса, совет кишиси ўз ақл-заковати, иродаси, таланти ва меҳнатининг кучи билан Ернинг тортиш кучини енгиб, космосга жаҳонда биринчи бўлиб отилиб чиқди Совет мамлакатининг бепоён ерларида янги қурилишлар гурулламаётган, энг замонавий корхоналар ва электростанциялар, совхозлар ва шаҳарлар қурилмаётган жойлар тобора камайиб бормоқда.

Лекин биз, коммунистлар, реал фикр юритувчи кишилармиз. Ҳали ҳам ҳал қилинмаган вазифаларимиз борлигини биламиз ва ҳисобга олмоқдамиз. Шу сабабли, биз Ватаннинг иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлаш, совет халқининг турмуш даражасини ошириш устида зўр бериб ишламоқдамиз.

Сиз, кубалик азиз ўртоқлар, Ватанимизнинг фақат қиёфасигина ўзгариб бормаётганлигини кўрасиз. Янги коммунистик қиёфага эга бўлган одамлар авлоди ҳам камол топмоқда. Коммунизм еримизнинг қиёфасинигина эмас, шу билан бирга, ижтимоий турмушнинг бутун тузумини ҳам ўзгартираётган миллион-миллион кишиларнинг революцион ижодкорлигидир. Коммунизм — энг революцион марксизм-ленинизм идеологиясидир.

Инсониятнинг бутун тарихида вужудга келтирилган энг яхши нарсаларнинг ҳаммасини коммунизм ўзида гавдалантиради. Биз фахрланиб шуни айтишимиз мумкинки, ўтмишнинг улуғ революционерлари орзу қилган, қадрдонимиз Ильич орзу қилган нарсаларнинг ҳаммаси энди рўёбга чиқмоқда.

Кубалик азиз қардошлар!

Сизлар билан биз меҳнаткашлар халқаро бирдамлигининг байрами бўлган 1 Май арафасида учрашмоқдамиз. Куба халқининг йўлбошчиси ва миллий қаҳрамони, Куба халқи марксчи-ленинчи партиясининг раҳбари, дўстимиз ўртоқ Фидель бу байрамни биз билан бирга кутиб олаётганлиги учун ҳам биздаги байрам шодлиги ҳислари кучайиб бормоқда.

Совет ва Куба халқларининг дўстлиги халқаро пролетар бирдамлигининг ёрқин ифодасидир. Капиталга қарши муваффақиятли курашмоқ учун, социализм қуриш йўлида курашмоқ учун меҳнаткашларга бундай бирдамлик жуда ҳам зарур. Коммунистларнинг: «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган жанговар чақириғи ҳозирги замонда алоҳида куч билан янграмоқда, чунки империализмга қарши кураш фронти тобора кенгайиб, ҳамма мамлакатлар ва қитъаларни ўз ичига олмоқда.

Ленин партияси томонидан пролетар интернационализми руҳида тарбияланган совет халқи ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган ҳамма халқларга, Осиё, Африка, Латин Америкасидаги ёш мустақил давлатларга қардошлик ёрдами кўрсатмоқда.

Совет кишилари пролетар бирдамлигининг Қизил байроғини Совет ҳокимиятининг бутун тарихи давомида ҳамиша баланд кўтариб келганликлари билан фахрланадилар.

Азиз ўртоқ Фидель!

Москвадан Гаванагача бўлган масофа 11 минг километрга етади. Бу катта масофа. Лекин революцион Куба бизга яқин ва азиздир. Ўтган йилнинг даҳшатли октябрь кунларида, империалистик агрессия Кубага таҳдид солган вақтда, бутун совет халқи сизлар билан бирга бўлди. Куба халқи кўрсатган қаҳрамонликни табриклаб турдик, шу райондаги аҳволни нормаллаштирмоқ, ҳарбий тўқнашишга йўл қўймаслик ва уруш бошланиб кетишининг олдини олмоқ учун Куба революцион ҳукумати таклиф қилган беш моддани тўла маъқулладик ва маъқулламоқдамиз.

Шунга амин бўлишингиз мумкинки, азиз дўстлар, Куба халқи ўз мустақиллигини таъминламоқ учун, социалистик идеалларини амалга оширмоқ учун олиб бораётган адолатли ва олижаноб курашида совет халқи ҳамиша Куба халқи билан ёнма-ён туради, у билан бирга бўлади.

Ўртоқлар! Биз яхши замонда, коммунизм идеялари тобора кўпроқ тантана қилаётган замонда яшамоқдамиз! Бизнинг улуғ ишимиз шаҳдам қадамлар билан олға бормоқда. Социализмнинг ўсиб бораётган муваффақиятлари бераётган оғир зарбалар остида империализм титраб-қалтирамоқда. Бизнинг кўз олдимизда жаҳондаги аҳвол социализм фойдасига ўзгариб бормоқда. Келажак янги ижтимоий тузумники, янги, коммунистик дунё кишиларининкидир!

Кубалик азиз қардошларимиз, ҳамма совет кишилари номидан Кубанинг қаҳрамон халқига самимий табрикни қабул қилгайсиз. Куба халқининг революцион шижоати халқларнинг озодлик, бахтиёрлик, демократия ва социализм учун кураши тарихида абадий порлаб туражак.

Озодлик ва социализм байроғи қаҳрамон Куба тепасида абадий мағрур ҳилпирасин!

Совет ва Куба халқларининг бузилмас қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлиги мустаҳкамлансин ва ривожлансин!

Яшасин социалистик мамлакатларнинг буюк ҳамдўстлиги!

Яшасин бутун дунёда тинчлик!

Яшасин марксизм-ленинизм!

Яшасин социализм ва коммунизмнинг янги ғалабалари!

Вива Куба!

(Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи гулдурос, давомли қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди).

Фидель Кастро ўз нутқини дарров бошлаб юбора олмади. Москваликларнинг сафлари тепасида «Куба!», «Куба!», «Фидель! Фидель!» деган хитоблар янграб турди.

Ўртоқ Фидель КАСТРО нутқи

Азиз ўртоқ Никита Хрушчев! Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетидаги ўртоқлар! Министрлар Советидаги ўртоқлар! Совет гражданлари! Дипломатик корпус вакиллари!

Тили менга тушунарли бўлмаган одамларга мурожаат қилиш вазифаси биринчи марта менинг олдимда турибди. Дуруст, бу ерда кубалик студентларнинг катта группаси тўпланган, улар биринчи бўлиб менинг гапимни тушунадилар. Агар бизнинг ватандошларимиз биринчи бўлиб қарсак чалиб юборсалар, биринчи бўлиб кулиб юборсалар ва умуман биринчи бўлиб ўз ҳисларини ифодалай берсалар, бу билан улар бу ишни бирмунча мураккаблаштириб юборадилар. Лекин биз бу проблемани ҳал этамиз, деб умид қиламан, чунки яхши таржимонимиз бор.

Совет Иттифоқига қилинган бу визит биз учун ғоят тўлқинлантирувчи воқеагина бўлиб қолмасдан, шу билан бирга, бу визит тарих, сиёсат, экономика нуқтаи назаридан бизда жуда катта қизиқиш туғдирмоқда.

Сизларнинг мамлакатингизга келмасдан олдиноқ сизларга бўлган майлимиз, бизга бўлган хайрихоҳлигингиз кучига ишончимиз катта эди, албатта. Лекин сизларнинг турмушингизни кўриш, сизлардан ўрганиш истаги катта бўлгани учун ҳам бу ерга келдик.

Эҳтимол, душманларимиз бизнинг нуқтаи назаримизни холисона эмас, деб ўйлаётгандирлар. Лекин улар янглишадилар. СССР территориясига қадам қўйганимиздан бери йигирма тўрт соатдан кўпроқ вақт ўтди. Шу вақт ичида биз совет халқи билан биринчи алоқа боғлаб олдик. Бизнинг таассуротларимизни эса душманларимиз тушуна олмайдилар.

Совет халқига мурожаат қилиб, ўз халқимга мурожаат қилиб шуни айтаманки: «Биз, совет кишилари ва кубаликлар, табиий, бир-биримизни тушунамиз. Совет кишилари шунинг учун ҳам бизни тушунадиларки, бизнинг революциямиз, биз сарфлаётган куч ва ғайрат, бизнинг бошимизга тушган хавф-хатарлар, бизнинг қийинчиликларимиз уларга ўз революциясини эслатиб туради. Биз, кубаликлар, совет кишиларини шунинг учун тушуна оламизки, биз уларнинг муваффақиятларига, уларнинг ғалабаларига, уларнинг энг катта ютуқларига ҳаммадан кўра яхшироқ баҳо бера оламиз. Чинакам революция ўз йўлида қанчадан-қанча қийинчиликлар ва тўсиқларга, душманларга учрашини биламиз.

Биз шуни биламизки, Совет Иттифоқи ўз меҳнаткашларининг темир иродаси, мислсиз матонати, қаҳрамонлиги туфайлигина шундай муваффақиятларга эриша олди. Биз кўриб турган ва бизда чуқур таассурот қолдираётган нарсаларнинг ҳаммаси бойларнинг, мулкдорлар ҳокимиятининг, имтиёзли синфларнинг, буржуа интеллигенциясининг қўли билан эмас, балки ўтмишда эксплуатация қилиниб келган оддий ишчилар ва деҳқонларнинг қўли билан рўёбга чиқарилган. Бу одамларнинг мамлакатни бошқаришда тажрибаси йўқ эди, университет тамомлаган кишилар эмас эди, шундай бўлса ҳам улар бутунлай янги мамлакатни вужудга келтирдилар бутунлай янги жамият барпо қилдилар ва камситилган кишилардан совет ишчилари ва деҳқонларига айландиларки, улар ўз авангарди — Коммунистик партия раҳбарлигида ишламоқда.

Улар Совет Иттифоқи, деб аталган қудратли давлатни барпо қилдилар. Улар шундай мамлакатни вужудга келтирдиларки, бу мамлакатда ҳар йил олий ўқув юртларини жаҳонда энг кўп инженерлар ва бошқа мутахассислар тамомлаб чиқмоқда, бу мамлакатда илм-фан ғоят юксалиб ривожланмоқда, бу мамлакатда экономикани бошқариш, планлаштириш ва ривожлантиришнинг бой тажрибаси тўпланган.

Шунинг учун мутлақо табиийдирки, биз революционерлар, буни яққол кўриб турибмиз ва бунга ҳақиқатан қойил бўлмоқдамиз. Лекин бу нарса жаҳонга бутунлай янги истиқбол очиб берган Совет Иттифоқи пролетариатининг бирдан-бир хизмати эмас. У тарих тараққиётининг бутун йўлини ўзгартириб юборди ва илгари хаёлга ҳам келтириб бўлмайдиган нарсаларни рўёбга чиқарди. Бунда гап китобдан олинган хулосалар тўғрисидагина бораётгани йўқ. Бунда гап реал турмуш устида бормоқда. Шу жиҳатдан ҳам биз бу реалликнинг намунасимиз.

Совет кишиларининг кўплари бундай савол беришади: қандай қилиб Куба революциясини қилиш мумкин бўлиб қолди? Иқтисодий жиҳатдан кам тараққий этган, Америка империализмининг ҳукмронлиги остида турган шундай кичкина мамлакатда шу қадар радикал тўнтариш ясаш қандай қилиб мумкин бўлиб қолди? Совет кишиларининг кўплари Кубага шунинг учун ҳам қойил бўлаётгандирлар. Эҳтимолки, шунинг учун ҳам бизнинг мамлакатимизга нисбатан ҳамма шундай қизғин хайрихоҳлик ва самимият кўрсатаётгандир. Лекин биз ўзимиз бир нарсани ҳеч қачон унутмаймиз: анча олдин 1917 йилда рус революцияси рўёбга чиқарилганлиги учунгина Куба революциясини қилиш мумкин бўлиб қолди.

Совет Иттифоқи мавжуд бўлмаганида эди, Кубада социалистик революция қилиш мумкин бўлмас эди. Бироқ, бу гаплардан Куба революциясини Совет Иттифоқи рўёбга чиқарди, деган маъно асло келиб чиқмайди. Совет Иттифоқининг душманлари ҳар қанча туҳмат ва бўҳтон ёғдираётган бўлсалар ҳам, лекин бундай даъво қилиш даражасига ҳали бориб етганлари йўқ. Бу нарса шуни кўрсатиб турибдики, Совет Иттифоқи мавжуд бўлмаганида эди, империалистлар Латин Америкасидаги ҳар қандай миллий озодлик революциясини бўғиб ташлаган бўлур эдилар. Модомики, улар ўзларининг империалистик манфаатларига дахл қилган, ҳатто буржуа революцияларини ҳам бостираётган эканлар, улар Латин Америкасидаги социалистик революцияни тағин ҳам тезроқ бўғиб ташлаган бўлур эдилар. Агар Совет Иттифоқи бўлмаганида эди, империалистларнинг ҳатто қурол ишлатишлари ҳам керак бўлмай қолур эди. Улар бу революцияни очлик чангалида бўғиб ташлаган бўлур эдилар, фақат иқтисодий блокаданинг ўзи билангина бу революцияни тугатган бўлур эдилар.

Лекин Совет Иттифоқи мавжуд бўлиб турганлиги учунгина бизнинг революциямиз иқтисодий блокадани тугатиш имкониятига эга бўлди. Империалистлар ўзбошимчалик қилиб, биздан қанд-шакар сотиб олиш шартномасини бекор қилганларида, мана шунинг ўзигина мамлакатда очлик ва хонавайронлик туғдириб, революцияни тугатиш учун кифоя қилган бўлур эди. Лекин Совет Иттифоқи қанд-шакаримизни сотиб олиб, бизга ёрдам қилди. Империалистлар бизга нефть етказиб беришни тўхтатганларида, мана шунинг ўзи мамлакат экономикасини емириш учун кифоя қилур эди. Лекин Совет Иттифоқи бизга нефть юбориб турди. Иқтисодий чоралар улар кутган натижани бермаганидан кейин, империалистлар интервенция қилиш планларини туза бошладилар. Капиталистик мамлакатларнинг биронтаси ҳам бизга қурол сотишни истамади. Ана шунда Совет Иттифоқи бошчилигида социалистик лагерь мамлакатлари зарур қурол-яроғни сотиб олишда бизга кўмаклашишга қарор қилдилар. Мана шу ёрдам туфайли, мана шу қурол-яроғ билан биз интервенциячиларни Плайя-Хиронда тор-мор келтиришга муваффақ бўлдик.

Агар Совет Иттифоқи бўлмаганида эди империалистлар мамлакатимизга тўғридан-тўғри ҳарбий ҳужум қилишдан қайтмас эдилар. Совет Иттифоқининг ва бутун социалистик лагернинг қудратигина империалистларни ватанимизга қарши агрессия қилишдан тийиб қўйди. Шунинг учун ҳам жуда табиийдирки, биз Совет Иттифоқидан ниҳоят даражада ва абадий миннатдормиз. Бу нарса бизга шундай ишонч туғдирмоқдаки, ҳар бир халқ қанчалик кичик бўлмасин қанчалик узоқда турмасин, империалистлар бизни бемалол янчиб ташлай олмайдилар, деб ишонган ҳолда яхши турмуш учун кураш олиб бориши мумкин. Бу нарса айни вақтда шуни кўрсатиб турибдики, совет халқининг хизмати жуда катта, совет ишчиларининг хизмати, уларга доҳиёна йўлбошчилик қилган Лениннинг ва Ленин ташкил этган партиянинг хизмати жуда катта.

Совет кишилари инсоният учун ўзлари қилган яхши ишларнинг ҳаммасини тушунадилар, деб биламиз. Революциянгизни сақлаб қолиш осон иш бўлмаганлигини биламиз, сизлар қанча-қанча қурбонлар берганлигингизни, қанча-қанча агрессияларга дуч келганлигингизни биламиз. Биз революциянгизнинг тарихини биламиз. Биз халқаро империалистларнинг реакцион фитналарини биламиз. Биз мамлакатингизга қилинган интервенцияни биламиз.

СССР фашистлар агрессиясини даф қилиш вақтида жуда катта қурбонлар берганлигини биламиз. Биз тўкилган қонларни, берилган қурбонларни биламиз.

Кеча биз Мурманскда бўлган вақтимизда янги шаҳарни, минглаб янги иморатларни кўрдик. Лекин уруш тамом бўлиши биланоқ, битта ҳам бузилмаган уй қолмаган Мурманскнинг суратларини ҳам бизга кўрсатишди. Совет халқи ўз мамлакатини неча марталаб қайта қуришга мажбур бўлганлигини биламиз. Лекин биз буни совет халқи нақадар пухта ўйлаб қилаётганлигини тушунамиз.

Мамлакатингиз тупроғига биринчи қадам қўйишданоқ бунга ишонч ҳосил қилдик. Совет Иттифоқига келишимиз билан бизда туғилган таассуротларни асло унутмаймиз. Эксплуататорлар синфи ва эксплуатация қилинувчилар синфи йўқ қилиб юборилган жамият билан биринчи марта учрашдик. Биз меҳнаткаш халқ билан учрашдик. Бундай халқнинг, бундай жамиятнинг мисли йўқлигини ҳам тушунамиз.

Социализм батамом ғалаба қилган мамлакат гражданларининг ғайратини, ватанпарварлигини ва соғлом руҳини кўриб турибмиз. Шу сабабли, бизда шу нарсага заррача шак-шубҳа йўққи, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Программаси албатта тўлиқ бажарилади, совет кишиларининг ҳозирги авлоди албатта коммунизмда яшайди, модомики сизларнинг ишчиларингиз ва деҳқонларингиз амалда ҳеч нарсага эга бўлмаган, уларда индустриал базанинг асослари бўлмаган, уларнинг ҳозирги тажрибалари бўлмаган вақтда олға томон қилинаётган ҳаракатини ҳеч ким тўхтата олмаган экан, коммунизмнинг олға боришини эндиликда ҳеч ким тўхтата олмайди. Жаҳон халқлари сизларнинг муваффақиятларингизни чин кўнгилдан ўз муваффақиятлари, деб қабул қилишлари лозим, чунки сизларнинг революциянгиз бутун инсониятнинг бахт-саодати учун қилинган революция бўлди. Империалистлар бу хусусда ҳар нимаки десалар, бунинг аҳамияти йўқ, улар қилаётган туҳматларнинг сира аҳамияти йўқ. Бу туҳматларнинг нималигини биз биламиз-ку, ахир. Улар бизнинг шаънимизга тинмай туҳмат ёғдирмоқдалар. Лекин бунинг аҳамияти йўқ. Уларнинг ҳамма туҳматлари воқеликка дуч келиши биланоқ, тилка-пора бўлиб кетади. Мен бунга ҳамиша аминман.

Мен бунга ҳамиша аминман ва совет халқи билан танишган чоғимдан бошлаб менинг бу ишончим янада мустаҳкамланди.

Инсоният ўзининг ғалаба йўли билан бора беради, зўр умидлар билан яшамоқ учун, прогрессив кучлар реакцияни енгишига амин бўлмоқ учун, тинчлик кучлари урушни истаётган реакция кучлари устидан устун бўлиб чиқишига амин бўлмоқ учун инсониятда ҳамма асослар бор. Совет Иттифоқининг муваффақиятлари бошқа халқларнинг ҳам, масалан, бугунги кунда империалистларнинг ҳийла-найрангларига ва атакаларига дуч келаётган биз каби бошқа халқларнинг ҳам ғалаба билан олға боришига ёрдам беради.

Биз ҳамиша Лениннинг фидокор мухлислари бўлиб келганмиз. Лекин унинг халқи қилган ишларни кўрганимиздан кейин, Совет Иттифоқи билан танишганимиздан кейин бизнинг кўз олдимизда Лениннинг сиймоси бениҳоя улуғланиб кетди. Ленин биз учун тағин ҳам барҳаёт бўлиб қолмоқда.

Совет кишилари, халқингиз тўғрисидаги ўз фикримни сизларга бир сўз билан айтиб берайми? Мен делегациямизнинг аъзоларидан бири айтган иборани такрорлайман. Мен ундан сен қандай фикрдасан, деб сўраганимда, у менга жавоб бериб — бу гигантлар халқи, деди.

Бугун ўртоқ Хрушчев Куба революциясининг ғалабасига бўлган ўзининг ишончини айтди, аммо, биз ҳақиқатан ҳам шундай бўлишига аминмиз.

Биз халқимизнинг енгиб чиқишига аминмиз, чунки ғалаба қилмоқ учун мутлақо икки шарт бўлиши зарур: халқимизнинг революцион ва ватанпарварлик руҳи ҳамда Совет Иттифоқи бошчилигидаги социалистик лагерь билан бирдамлик, бутун дунё меҳнаткашларининг революцион бирдамлиги, империализм ва мустамлакачиликнинг чангалига тушиб чиққан ҳамма халқларнинг бирдамлиги бўлиши зарур.

Совет кишилари, социализм ва коммунизм тўғрисида биз ватанимизда ишлатилиб келган сўзлар билан ҳам ўз фикримизни ифодалаб айтишимиз мумкинки, биз енгамиз!

Инсониятнинг келажаги — социализм ва коммунизмнинг келажагидир.

Бу ерда, ўртоқ Хрушчев айтиб ўтганидек, тарихий жой бўлган мана шу Қизил майдонда, жаҳоннинг янги тарихи учун негиз солинган мана шу майдонда бизга кўрсатилаётган иззат ва ҳурматингиз учун сизларга ҳар қачонгидан кўра зўр мамнуният билан бениҳоя ташаккур айтишимга ижозат бергайсиз.

Ҳис-туйғуларга тўлганим ҳолда Ленинга шон-шарафлар бўлсин! деб айтишга ижозат бергайсиз!

Яшасин пролетар интернационализми!

Яшасин Куба ва совет халқларининг дўстлиги!

Яшасин Совет Иттифоқи!

Ё ватан, ё ўлим!

Биз енгамиз!

(Ўртоқ Фидель Кастронинг нутқи давомли қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди).

«26 июль марши» музикаси янграйди.

Митинг тугади. Қизил майдондаги бу учрашув унутилмас ёрқин учрашув бўлди. Бу учрашув совет ва Куба халқлари қардош халқлар эканлигини, Фидель Кастронинг мамлакатимизга қилган сафари қардошларча дўстлик алоқаларини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлашини, ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса бўлиб қўшилишини зўр куч билан кўрсатди.

Т. СТРИКОВСКАЯ, Е. ХОРЕВА, Б. ЛУКЬЯНОВ, А. РОМАНОВ, П. РОГОЗИНСКИЙ, Г. САФРОНОВ, С. ШИШКОВ.

(ТАСС махсус мухбирлари).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА

ЎРТОҚ НИКИТА СЕРГЕЕВИЧ ХРУШЧЕВГА

Коммунистик меҳнат илғорларининг Бутуниттифоқ кенгаши Москвадаги Катта Кремль саройида ажойиб вақтда тўпланди.

Севикли Ватанимизнинг бепоён бағрида иш булоқдек жўш урмоқда, коммунистик қурилишнинг КПСС XXII съезди қабул қилган улуғвор программаси муваффақият билан амалга оширилмоқда. Коммунизмнинг моддий-техника базаси чинакам революцион ғайрат ва ташаббус билан яратилмоқда. Социалистик саноат ва айниқса оғир индустрия тез ривожланмоқда. Қишлоқ хўжалиги шаҳдам қадамлар билан юксалиб бормоқда, колхоз ва совхоз ишлаб чиқариши ўсмоқда. Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш кўпайтирилмоқда, уй-жойлар, маданий-маиший муассасалар қуриш жуда катта миқёсларда олиб борилмоқда.

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорлари ва шу қарорлар асосида халқ хўжалигига партия раҳбарлиги қайта қурилганлиги мамлакатнинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада ўстириш учун янги имкониятлар очиб берди.

Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатида ленинча йўл қатъияткорлик ва изчиллик билан амалга ошириб келинаётганлиги учун совет кишилари ўз жонажон Коммунистик партиясига, унинг жанговар штаби — Марказий Комитетга, Сизга, азиз Никита Сергеевич, чуқур миннатдорчилик ва самимий ташаккур туйғусини изҳор қилмоқдалар, бу сиёсатнинг ажойиб самаралари мамлакатимизнинг социалистик экономикаси, фани ва маданияти муттасил юксалиб бораётганлигида, меҳнаткашларнинг фаровонлиги ошаётганлигида, ер юзида тинчликни сақлаб қолиш учун курашда ўз ифодасини топмоқда.

Биз шонли ленинчи коммунистлар партияси раҳбарлигида мамлакатда амалга оширилаётган буюк ишлар билан фахрланамиз ва ана шу ишларда коммунистик меҳнат ҳаракати қатнашчиларининг салмоқли ҳиссаси борлиги билан бахтиёрмиз.

«Коммунистчасига ишлаш ва яшашни ўрганайлик» деган шиор остида туғилган шонли ватанпарварлик ҳаракатининг ривожланишига биз кенгашда якун ясадик, совет халқи Коммунистик партиянинг коммунизм тантанаси йўлида фидокорона меҳнат қилиш ҳақидаги чақириғини чин юракдан қизғин кутиб олганлигини бу якунлар ёрқин кўрсатиб турибди.

Ҳозир коммунистик меҳнат ҳаракатида мамлакатнинг илғор меҳнаткашларидан 23 миллиондан кўпроқ киши, неча ўн минглаб коллективлар қатнашмоқда. Ишчилар, колхозчилар қатори инженерлар, техниклар, олимлар, врачлар, агрономлар, ўқитувчилар, маданий-маиший муассасаларнинг ходимлари ҳам мусобақага қўшилдилар. Жамоатчилик асосларида меҳнаткашларнинг минглаб турли хил ижодий коллективлари бунёдга келди ва муваффақият билан иш олиб бормоқда, ана шу коллективларда энг хилма-хил касбдаги кишилар ихтиёрий равишда, мукофот олишни кўзламай, ишлаб чиқаришни такомиллаштириш устида ишламоқдалар, жамият бахт-саодати учун меҳнат қилмоқдалар.

Коммунистик меҳнат мусобақасида янги одам тарбия топмоқда, унинг онги шаклланмоқда. Ҳамма ишда коммунизм қурувчиси ахлоқ кодексининг принципларига амал қилиш зарур, деган фикр қарор топмоқда. Ҳаракатимиз қатнашчиларининг сафларида коллективизм, дўстлик, ўртоқларча ўзаро ёрдам, меҳнатга ва социалистик жамият қоидаларига ғоят онгли муносабатда бўлиш кенг авж олмоқда.

Совет халқи коммунизм сари ҳаракатининг байроқдорлари бўлган коммунистик меҳнат зарбдорлари ва коллективларининг буюк ва шонли ишларига партия юксак баҳо берди.

Биз, азиз Никита Сергеевич, Сизнинг саноат ва қурилиш бўйича Бутун Россия кенгашида сўзлаган нутқингизни ҳамда КПСС Марказий Комитетининг коммунистик меҳнат ҳаракати илғорлари кенгаши қатнашчиларига табрикномасини чуқур ҳаяжон билан тингладик. Меҳнатда янги шижоаткорликлар кўрсатишга, коммунизм тантанаси йўлида янги шонли ишлар қилишга чорлаган партиянинг қизғин чақириғини юракларимизга чуқур жо қилиб олдик.

Биз партиянинг меҳнат аҳли тўғрисидаги, ҳаракатимизни ривожлантириш ҳақидаги оталарча ғамхўрлигига улуғ Ленин васиятларини тезроқ рўёбга чиқариш учун курашни кучайтириш билан, коммунистик меҳнат мусобақасини янада кенгроқ кўламда авж олдириш билан жавоб берамиз. Биз КПСС Марказий Комитетини, Совет ҳукуматини, Сизни, Никита Сергеевич, ишонтириб айтамизки, етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун, коммунистик қурилиш суръатларини жадаллаштириш учун ўзимизнинг бутун куч-қувватларимизни ва билимимизни сарфлаймиз.

Порлоқ эртамизни яқинлаштирмоқ учун аввало, бугун унумлироқ меҳнат қилишимиз зарурлигини биз тушунамиз. Мана шунинг учун куч-ғайратларимизни энг юксак меҳнат унумдорлигига эришишга, ишлаб чиқариш резервларини аниқлаш ва улардан фойдаланишга, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, унинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтиришга, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида янги техника ва прогрессив технологияни жорий қилишга, техника тараққиётини тезлаштиришга қаратамиз.

Янги дунёнинг муносиб қурувчилари бўлиш — ҳаракатимиз қатнашчиларининг энг муҳим қоидасидир. Биз тағин ҳам кўпроқ зўр бериб фан ва техника муваффақиятларини эгаллаймиз, ўзимизнинг маданий-техникавий савиямизни бутун чоралар билан оширамиз, ўзимизда ижтимоий бурчни юксак даражада англаш, ўтмиш сарқитларига муросасизлик билан қараш, софдил ва ахлоқий пок бўлиш хислатларини тарбиялаб, камолотга етказамиз. Шахсий ютуққа эришиш билан кифояланиб қолмай, ўртоқларимизга ёрдам берамиз, ўз билимларимизни ва орттирган тажрибамизни уларга ўргатамиз, уларни коммунистик меҳнат ҳаракатига тортамиз.

Биз жонажон ленинчи партия раҳбарлигида коммунизмнинг порлоқ чўққилари сари йўл очиб беришдек буюк шарафга муяссар бўлганмиз. Биз ўз фидокорона меҳнатимиз билан коммунизм қурувчиларининг гвардияси бўлишдан иборат фахрли ролимизни оқлаймиз. Улуғ Ленин кўрсатиб берган йўлдан бориб, коммунистик меҳнат ғалабасига етамиз.

Улуғ Ватанимиз мустаҳкамланаберсин ва гуллаб яшнайберсин!

Яшасин бизнинг фахримиз ва шон-шарафимиз — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Яшасин коммунизм!

КОММУНИСТИК МЕҲНАТ ҲАРАКАТИ ИЛҒОРЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

1963 йил, апрель. Москва шаҳри.

ФИДЕЛЬ КАСТРО РУС МОСКВАДА

29 апрелда Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Социалистик революция бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг биринчи секретари, Куба Республикаси революцион ҳукуматининг бош министри Фидель Кастро Рус билан учрашди. Ғоят самимият ва қардошларча дўстлик вазиятида ўтган суҳбат бўлди.

Шу куни Фидель Кастро Рус Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ҳузурида бўлди.

Л. И. Брежнев билан Фидель Кастро ўртасида самимий, дўстона суҳбат бўлди.

* * *

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Совети 29 апрелда Катта Кремль саройида Фидель Кастро Рус шарафига зиёфат бердилар.

Куба томонидан зиёфатда Социалистик революция бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг ташкилий масалалар бўйича секретари Эмилио Арагонес Наварро, Социалистик революция бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг аъзоси, Куба революцион қуролли кучлар министрининг ўринбосари Серхио дель Валье Хименес ва Фидель Кастрога ҳамроҳ бўлиб келган бошқа кишилар қатнашдилар.

Совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев, Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин ўртоқлар ва бошқа расмий кишилар бор эди. (ТАСС).

„КОСМОС-16“ ОРБИТАДА

ТАСС АХБОРОТИ

1963 йил 28 апрелда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-16» учирилди. 1962 йил 16 мартда ТАСС эълон қилган программага мувофиқ, бу йўлдошга космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдош параметрлари қуйидагича бўлган орбитага чиқарилди: дастлабки айланиш даври 90,4 минут, Ер юзасидан энг узоқлашган нуқтаси (апогейда) 401 километр, Ер юзасига энг яқин нуқтаси (перигейда) 207 километр, орбитанинг экватор сатҳига оғиш бурчаги 65 градус 01 минут.

Бу йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари 19,996 мегагерцда ишлайдиган радиопередатчик, орбита элементларини аниқ ўлчаш учун радиосистема ҳамда асбоблар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисида маълумотларни Ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система бор.

Йўлдошда ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

ЮКСАК МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Ё. С. Насриддинова 29 апрелда Тошкентда, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиумида Граждан ҳаво флоти Ўзбекистон территориал бошқармаси ходимларидан бир группасига СССР орден ва медалларини топширди. Бу ходимлар СССР Граждан ҳаво флотининг 40 йиллиги муносабати билан ва граждан авиациясини ривожлантириш учун мукофотланган эдилар. Республика балиқ саноатининг ходимларига ҳам ҳукумат мукофотлари топширилди. Улар давлат планларини бажариш ва балиқ овлашни ҳамда балиқ маҳсулоти ишлаб чиқаришни ошириш юзасидан социалистик мажбуриятларни бажарганликлари учун ана шу мукофотларга сазовор бўлган эдилар.

Ҳаво кемаларининг учувчилари ва Граждан ҳаво флотининг ходимларидан И. П. Архангельский, М. В. Морозов, Л. В. Серницкий, А. Тайметовларга Ленин орденлари топширилди. А. Ю. Ғазиназаров, Т. Хўжаев ва бошқалар Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва «Ҳурмат Белгиси» орденини олдилар.

Авиаторлардан А. Тайметов, З. Расулов ва В. С. Романкин Ватан бахт-саодати йўлидаги ўз меҳнатларига юксак баҳо берганлиги учун Коммунистик партияга ва Совет ҳукуматига чин кўнгилдан ташаккур билдирдилар.

Ё. С. Насриддинова Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан мукофотланганларни самимий қутлади, уларга сиҳат-саломатлик, турмушда катта бахт, мамлакатимизда коммунизм қуриш йўлидаги меҳнатда янги муваффақиятлар тилади. (ЎзТАГ).

РАҲБАР КАДРЛАРНИНГ СИЁСИЙ ЕТУКЛИГИ — МУВАФФАҚИЯТЛАРИМИЗ ГАРОВИ

ТОШКЕНТ САНОАТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДАН

Илгари эълон қилинганидек, 27 апрелда Тошкент саноат область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда КПСС Марказий Комитетининг «Тошкент шаҳар партия ташкилотининг раҳбар кадрлар билан ғоявий-тарбиявий ишлаши ҳақида»ги қарори ва область партия ташкилотларининг вазифалари» тўғрисида Тошкент саноат область партия комитетининг биринчи секретари **П. В. Каймаков** доклад қилди.

— Совет халқи, — деди докладчи, — Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитетининг раҳбарлиги остида КПСС XXII съездининг буюк кўрсатмаларини муваффақиятли равишда амалга оширмоқда. Хўжалик ва маданий қурилишнинг барча соҳаларида эришилаётган катта муваффақиятлар совет кишиларининг қалбини ватанпарварлик ғурури билан тўлдиряпти, қардош халқларни қувонтиряпти, бутун прогрессив инсониятнинг кучига куч қўшмоқда.

Тошкент области корхоналарининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарорларидан руҳланиб етти йиллик бешинчи йилининг планларини бажаришда янгидан-янги ғалабаларга эришмоқдалар. Саноат корхоналари уч ойлик планни 103,9 процент қилиб бажарди. Ўтган йилнинг шу муддатидагига нисбатан ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 8 процентга, қурилиш-монтаж ишлари 12 процентга кўпайди.

КПСС Марказий Комитетининг май Пленумини чақириш тўғрисидаги хабар омманинг сиёсий ва меҳнат активлигини ошириб юборди.

Ўртоқ Каймаков шуни таъкидлаб ўтдики, саноатни юксалтириш йўлида катта қадам ташлаш, катта резервларни ишга солиш учун ҳамма қолоқ участкаларни яхши ташкилотчи ва тажрибали мутахассис кадрлар билан мустаҳкамлаш зарур. Ахир коммунизм қурилишининг муваффақияти партия, совет ва хўжалик аппарати ҳамма звеноларнинг баракали ишлаши, ижтимоий ташкилотларнинг фаолиятини кучайтиришга боғлиқ-да.

Шундай экан, кадрларни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш катта аҳамият касб этади. КПСС Марказий Комитетининг Тошкент шаҳар партия ташкилотининг раҳбар кадрлар билан ғоявий-тарбиявий ишлаши ҳақидаги қарори — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг бизнинг кадрларимиз тўғрисида қилаётган доимий ғамхўрлигининг яна бир ёрқин далили бўлди. Бу қарор Тошкент шаҳар партия ташкилотинингина эмас, балки саноат область партия ташкилотининг амалий фаолияти учун ҳам жуда катта раҳбарлик аҳамиятига эга.

Совет ҳокимияти йилларида барча қардош республикалар қатори Ўзбекистонда ҳам ленинча миллий сиёсатнинг оғишмай амалга оширилаётганлиги натижасида, улуғ рус халқининг катта ёрдами туфайли ишлаб чиқариш кучлари беқиёс даражада юксалди.

Буни Тошкент области мисолида яққол кўриш мумкин. Бу ерда Чирчиқ, Олмалиқ, Ангрен, Бекобод каби янги саноат шаҳарлари вужудга келди, ўнлаб ва юзлаб саноат корхоналари ишга тушди.

Сўнгра докладчи саноат, қурилиш ва ўқув юртларидаги партия, совет ташкилотлари раҳбар кадрларининг составини таҳлил қилишга ўтади. У шуни алоҳида таъкидлаб ўтдики, партия комитетлари кадрларни танлаш, уларни жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш, ғоявий-назарий даража учун уларнинг масъулиятини ошириш масалаларини пленумлар, актив йиғилишлари, коммунистларнинг бюро ва мажлислари муҳокамасига тез-тез қўядиган бўлиб қолдилар.

Бироқ, агар партия ташкилотлари кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш, уларнинг ғоявий-назарий ва умумий таълим даражасини оширишга бундан ҳам жиддийроқ эътибор берганларида эди ишнинг натижалари янада яхшироқ бўларди.

Ўртоқ Каймаков кадрларни танлаш, уларни жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш ишида йўл қўйилаётган камчиликларга тўхталиб ўтди. У айтдики, айрим партия органлари ходимларнинг сиёсий ва ишчанлик хусусиятини ҳисобга олган ҳолда кадрларни тўғри танлаш ўрнига вакант жойларга яхши синалмаган, лаёқатсиз ходимларни шошилинч равишда кўтармоқдалар. Кадрларни танлашнинг нотўғри практикаси баъзан раҳбарлик лавозимларига соф виждонли бўлмаган кишиларнинг қўйилишига сабабчи бўлмоқда.

Бизда ҳали шундай ҳоллар ҳам рўй беряптики, баъзи кишилар партия ва совет демократияси руҳига хилоф равишда фақат тор доирадаги шахсларга таяниб иш тутмоқдалар.

Тошкентдаги 7-ғишт завод бошқармасининг директори ўртоқ Азизхонов ўз мансабини суиистеъмол қилганлиги учун ишдан олинган ва қаттиқ партиявий жазога тортилган эди. Халқ хўжалиги кенгашининг раҳбарлари буни кўра билатуриб, уни 2-завод бошқармаси директорининг муовини қилиб тайинладилар. Бундай қилаётганларида улар ўртоқ Азизхоновнинг меҳнат ҳақини ошириш тўғрисида ўйлашни ҳам унутмадилар!

159-трестга қарашли 7-қурилиш бошқармасининг бош инженери Ципинюк ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қарагани учун Октябрь район партия комитети томонидан ишдан олиниб, партиявий жазога тортилган эди. Бироқ «Узторгстроймонтаж» трестининг раҳбарлари буни писанд ҳам қилмасдан Ципинюкни 1-бошқарманинг бош инженери қилиб тайинладилар. Орадан бир йил ўтмасданоқ Ленин район партия комитети молиявий қоидани қўпол равишда бузганлиги, лавозимини суиистеъмол қилганлиги учун уни ишдан олди.

Кадрларни ишбилармонлиги ва сиёсий хусусиятларига қараб танлашнинг ленинча кўрсатмаларига амал қилиш ниҳоятда зарурдир. Пухта тайёрланган, принципиал, янгиликни дарров сезиб оладиган, коммунизм қурилиши ишига виждонан хизмат қиладиган ва камчиликларга муросасиз кишиларнигина раҳбарлик лавозимларига кўтариш керак.

Областнинг партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг Тошкент шаҳар партия ташкилоти бўйича чиқарган қарорига амал қилиб, кадрларни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш ва тарбиялашнинг турли формаларидан кенг фойдаланишлари, бу масалалар партия комитетларининг фаолиятларида доимо биринчи ўринга қўйилишига эришишлари лозим.

Биз, дейди докладчи, кадрларни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш ишини яхшилаш билан бир қаторда уларни марксча-ленинча ўқиш масалаларига ҳам жиддий эътибор беришимиз керак. Марксча-ленинча назарияни мустақил ўрганиш кадрларни ғоявий чиниқтириш ва уларнинг назарий билимлари даражасини оширишнинг энг муҳим воситаси бўлиб ҳисобланади.

Бироқ шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари марксча-ленинча назарияни мустақил равишда ўрганаётганлар устидан контролликни бўшаштириб юбормоқдалар. Шундай жойлар борки, назарий семинарлар ва мактаблар ишида жиддий камчиликларга йўл қўйиляпти. Тошкент ва Чирчиқда марксизм-ленинизм университетларига жуда кам кишилар жалб этилган.

Область партия комитети, шаҳар ва район партия комитетлари кадрларнинг ўз сиёсий билимларини оширишларига етарли аҳамият бермаётирлар.

Докладнинг анчагина қисми кадрларнинг умумий таълим олиши ва махсус тайёргарлик кўришини кучайтиришга бағишланди. Ўртоқ Каймаков область партия ташкилотлари бу масалаларга ҳали яхши эътибор бермаётганликларини исбот қилувчи мисоллар ва фактларни келтириб ўтди. Масалан, Бекободдаги қатор корхоналарда бу соҳада жиддий камчиликлар бор. 1-кечки ишчи ёшлар мактаби цемент комбинати, 16-автобаза, темир-бетон буюмлари заводи, таксомотор парки, ғишт заводига хизмат қилади. Бу мактабда мазкур корхоналарнинг деярли 1350 хизматчиси ўрта маълумотга эга бўлмагани ҳолда бор-йўғи 169 киши таълим олаяпти, холос.

Айниқса савдо, умумий овқатланиш ва халқ маорифининг раҳбар кадрлари орасида умумий таълим олиш ва махсус ўқиш ёмон ташкил этилган.

Практик раҳбарларнинг умумий таълим олишини ташкил қилиш учун зарур тадбирлар белгилаш, уларнинг ишбилармонлик даражаси ва махсус тайёргарлигини ошириш айниқса муҳимдир.

— Ҳозирги пайтда, — дейди ўртоқ Каймаков, — бизнинг кадрларимиз иқтисодий билимларни чуқур ўрганиб олмас эканлар коммунистик қурилишнинг конкрет вазифаларини бажариш, корхоналар, муассасалар, қурилишлар ва билим юртларининг ишларини янада мукаммаллаштириш, давлат планларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлашнинг уддасидан чиқиб бўлмайди.

Шундай бўлишига қарамасдан кўпгина шаҳар партия комитетлари, корхоналар, қурилишлар, ташкилот ва муассасаларнинг партия ташкилотлари иқтисодий ўқувга етарли эътибор бермаётирлар. Кўпгина шаҳарларда иқтисодий мактаблар йўқ, халқ хўжалигининг муҳим тармоқлари бўйича семинарлар ўтказилмайди. Айниқса қурувчи кадрларни иқтисодий жиҳатдан ўқитиш иши ёмон ташкил этилган. Чирчиқ ва Янгийўлда бўлса қурилиш экономикаси мутлақо ўрганилмаяпти. Область бўйича бор-йўғи қурилиш экономикасини ўрганадиган 26 семинар ишлаяпти, холос. Уларда фақат 540 кишигина таълим олмоқда. Кадрларни ғоявий жиҳатдан тарбиялашнинг бу энг муҳим участкасида йўл қўйилаётган камчиликларни буткул бартараф этиш зарур.

Докладчи кадрларни СССР халқлари дўстлиги, пролетар интернационализми руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор бериб ўтди.

Раҳбар кадрларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш ишлари муҳим аҳамиятга эга. Бизнинг жамиятимизда марксча-ленинча идеология ўз ифодасини топган. Миллионларча совет халқлари КПСС Программасида баён қилинган коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексига амал қилмоқдалар.

Нотиқ Олмалиқ шаҳар партия комитетининг раҳбар кадрлар билан олиб бораётган ғоявий-сиёсий ишларини қаттиқ танқид қилади. Бу ерда кадрлар масаласини ҳал қилишда принципсизликка, либерализмга йўл қўйилаётир, уларда юксак ахлоқ принциплари, софлик, тўғрилик, камчиликларга муросасиз бўлиш каби хислатларни ривожлантирилмаётир.

Вазифа социалистик мулкка хиёнат қилиш фактларини, амалдан фойдаланиб давлат мулкини талон-торож қилиш, кўзбўямачилик, порахўрлик, алдоқчилик каби фактларни очишгина эмас, балки уларнинг олдини олишдан иборат.

Диний идеологиянинг ҳар қандай форма ва кўринишларига қарши принципиал кураш ўрнига лекциябозлик, диний сарқитлар ва эскилик қолдиқларига қарши либералларча муносабатда бўлиш идеология ишларимизни бўшаштириб юборишга олиб келади.

Ана шундай камчиликлар Янгийўл шаҳар партия ташкилотларида содир бўлмоқда. Янгийўл шаҳрида ҳар турли диний оқимлар борлигининг сабаби ҳам атеистик пропаганданинг бўшаштириб юборилганлигидадир.

Шуни эсда тутиш керакки, кишилар онгида эскилик қолдиқларига қарши курашиш меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг асосий шартидир.

Партия комитетлари шуни ёдда тутишлари лозимки, оммага яқин туриш, уларга меҳрибон бўлиш у ёки бу ходимнинг шахсий иши эмас, балки ленинча раҳбарликнинг туб принципларидир.

Область, шаҳар, район. партия ташкилотларининг вазифаси КПСС Марказий Комитети қарорлари асосида партия ташкилотларининг фаолиятида танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш, идеология ишларининг метод ва стилларини системали суратда яхшилаб боришдан иборатдир. Идеология ишларининг барча турлари ва формалари совет кишиларини ишчанлик, коллективизм, социалистик интернационализм, янги жамиятнинг олий принциплари, марксча-ленинча илмий дунёқараш руҳида тарбиялашга қаратилмоғи лозим.

* * *

Ўртоқ **П. В. Каймаков** доклади юзасидан қизғин музокаралар бошланди. Биринчи бўлиб Бекобод шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ **И. Хуснитдинов** сўз олади:

— Коммунистик партия совет кишиларини ғоявий жиҳатдан тарбиялаш масаласига ҳамиша жуда катта эътибор бериб келмоқда.

Бекобод шаҳар партия ташкилоти меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашга алоҳида эътибор бериб келмоқда. Бунда биз омма орасида олиб бораётган бутун сиёсий-тарбиявий ишларимизга партия XXII съездининг ҳамда КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми материалларини асос қилиб олганмиз.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумидан сўнг ғишт заводи ва цемент комбинатида ички резервлардан тўла ва унумли фойдаланишга қаратилган иқтисодий конференциялар бўлиб ўтди. Бу конференциялар корхоналарнинг техника-иқтисодий кўрсаткичларини янада яхшилашга имкон берувчи бир талай резервларни очиб ташлади. Шаҳардаги йирик корхоналарда жамоатчилик асосларида конструкторлик бюролари ишлаб турибди.

Раҳбар кадрлар билан системали равишда иш олиб борилганда, уларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашга жиддий эътибор берилганда қандай яхши натижаларга эришиш мумкинлигини металлургия заводи партия ташкилотининг иш тажрибаси яққол кўрсатиб турибди. Бу ерда мастерларнинг уч йиллик курси ишлаб турибди. Корхонада жамоатчилик асосларида ишлаётган бешта конструкторлик бюролари бор. Партия маорифи шохобчаларига ишчилар ва инженер-техник ходимлар ҳамда хизматчиларнинг кўпчилиги жалб қилинган. Тўгарак ва курсларда олинаётган назарий билимлар ишлаб чиқаришда жуда қўл келмоқда. Ҳозир корхона проектда белгиланган қувватга нисбатан 2,7 баравар кўп маҳсулот бермоқда.

Лекин шуни ҳам айтиш керакки, раҳбар кадрлар билан ишлаш, уларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш соҳасида ҳали жиддий камчиликлар бор. Шаҳардаги инженер-техник ходимлардан ярми махсус назарий билимга эга эмас.

Ўртоқ Хуснитдинов раҳбар кадрларнинг назарий билимини ошириш мақсадида шаҳарда политехника институтининг филиалини ташкил этиш масаласини ўртага ташлайди.

— Шу йил май ойининг охирида, — деди ўз сўзида «Таштекстильмаш» заводи партия ташкилотининг секретари ўртоқ **И. Рибченко**, — КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми чақирилади. Унда идеология масалалари кўрилади. Шунинг ўзи ҳам Коммунистик партия бу масалага қанчалик катта эътибор бераётганлигини яққол кўрсатиб турибди. Зотан кишиларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш, янги жамият кишисини вояга етказиш — коммунизм қурилишининг муҳим шартидир.

Завод партия ташкилоти бутун коллективнинг ижодий ғайратини маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга сафарбар этмоқда. Эскирган машиналар ўрнига янги, ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган анча такомиллашган машиналар тайёрлаш ўзлаштирилмоқда. Бу йил 1962 йилдагига нисбатан маҳсулот ишлаб чиқаришни 20 процент кўпайтиришни мўлжалламоқдамиз. Кадрларимизнинг ишчанлиги, уларнинг сиёсий жиҳатдан етуклиги ана шу белгиланган марраларга эришишнинг муҳим шартидир. Шу сабабли ҳам кадрларни тарбиялаш, уларнинг билимини ҳар тарафлама ўстиришга корхона партия ташкилоти катта эътибор бермоқда.

В. И. Ленин номли қўрғошин-руҳ комбинатининг машинист инструктори, агитатор ўртоқ **В. Зайцев** ўз тажрибаси ҳақида сўзлаб берди.

— Агитатор бўлиш, — деди у, — жуда катта шарафдир. Агитатор — партия ва ҳукуматимизнинг қарорларини кенг оммага тушунтирувчи, меҳнаткашларни қизиқтираётган турли масалаларга жавоб берувчи, одамларнинг кўнглига йўл топувчи кишидир. Коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун ҳаракат бошланганида биз бу ҳаракатнинг сиёсий мағзини ва аҳамиятини ҳар бир кишига эринмай тушунтирдик. Натижада бундай шарафли ном эгаси бўлган кишига фақат яхши ишлашгина етарли эмаслиги, шу билан бирга у ўз билимини кун сайин ошира бориши зарурлигини кўпчилик тушунди. Сменамиздаги кўпгина ишчилар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ўқув юртларида ўқимоқдалар. Агитатор кишиларнинг кун сайин ўсаётган маънавий талабларини, хоҳиш ва истакларини ўрганиб бориши, ўз ишини ана шу талабларга қараб қура бориши лозим. Бизда ҳамма коммунистлар агитатор.

Совет адабиётининг янги жамият кишисини — коммунизм кишисини тарбиялашдаги роли бениҳоя каттадир. Адабиёт — идеологиянинг энг муҳим участкаларидан бири бўлиб, у кишилар дунёқарашини шакллантиришда катта таъсир кучига эгадир. Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи партия ташкилотининг секретари ўртоқ **А. Иванов** ана шулар ҳақида гапирди. Партия ва ҳукумат раҳбарларининг, деди у, адабиёт ва санъат вакиллари билан бўлиб ўтган учрашувлари совет адабиёти ва санъатининг ривожланиш тарихида янги саҳифа очди. Бу учрашув партиямизнинг адабиётимиз ва санъатимиз тақдири тўғрисида, унинг келажаги ҳақида қанчалик ғамхўрлик қилаётганлигини кўрсатувчи янги ёрқин далилдир.

Совет ёзувчиси жамиятдаги ўз мавқеини нечоғлик тўғри тушунса, халқ олдидаги масъулиятини қанчалик чуқур ҳис этса, унинг ижодий маҳсулоти шу қадар салмоқли бўлади. Ёзувчилар ва шоирлар ҳаёт билан, халқ билан доимий алоқада бўлишлари, жамиятимизда бўлаётган ғоят катта ўзгаришларнинг сабабларини чуқур ўрганишлари лозим. Ана шу мақсадда Ёзувчилар союзи бир қанча тадбирларни амалга оширмоқда. Жумладан, ёзувчилар турли жойларга ижодий командировкаларга юборилмоқда, адабиётимизнинг етилган энг муҳим проблемалари бўйича мунозаралар уюштирилмоқда.

Минбарга Олмалиқ шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ **В. Муҳамедов** чиқади.

— Шаҳар партия ташкилоти, дейди нотиқ, — кадрларни ғамхўрлик билан тарбиялаш, уларни сиёсий жиҳатдан ўстиришга кейинги пайтларда жиддий эътибор бера бошлади. Шу билан бир қаторда раҳбар кадрларнинг зиммасидаги масъулиятни оширмоқдамиз, уларга нисбатан қаттиқ талабчанлик қилмоқдамиз. Натижада раҳбар кадрларимизнинг омма ўртасида олиб бораётган ишлари бирмунча жонланди. Корхоналарда жамоатчилик асосида конструкторлик бюролари ишлаб турибди. Шунингдек, жамоатчилик асосларида ишлайдиган шаҳар кечки марксизм-ленинизм университети ташкил этилди. Корхоналарда 36 та иқтисодий билим асосларини ўрганувчи тўгарак, юздан ортиқ бошланғич иқтисодий тўгараклар ишлаб турибди. Лекин бу соҳадаги ишларимизда жиддий камчиликлар ҳам бор.

— Корхонамиз коллективи, — деди ўз сўзида «Узбекхиммаш» заводи партия ташкилотининг секретари ўртоқ **П. Золотарев**, — 1961 ва 1962 йиллари давлат планини бажара олмади. Шу сабабли биз ҳар бир йиғилиш ва ҳар бир кенгашда жиддий танқидлар эшитдик. Лекин корхонанинг қолоқлик сабабларини ҳеч ким астойдил ўрганмади. КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарори асосида халқ хўжалигига раҳбарлик қилиш қайта қурилганлиги нақадар тўғри ва оқилона иш эканлигини бизнинг корхона мисолида ҳам кўрса бўлади.

Область партия комитетининг секретари, область ижроия комитети раисининг ўринбосари — область партия-давлат контроль комитетининг раиси ўртоқ **И. Раҳматов** минбарга чиқади.

— КПСС Марказий Комитетининг Тошкент шаҳар партия ташкилотининг раҳбар кадрлар билан ишлаши ҳақидаги қарори асосида ҳамма жойдаги ишларимизни қайтадан кўриб чиқишимиз зарур. Бу қарор ҳар биримизнинг зиммамизга қўшимча масъулият юклайди. Область коммунистлари экономикани юксалтириш ва кишиларни тарбиялаш юзасидан жуда катта иш қилдилар. Лекин кадрлар билан ишлаш кўнгилдагидек бўлганида эди, айрим хунук воқеалар юз бермас эди. Баъзи партия ташкилотлари раҳбар кадрларнинг масъулиятини ошириш ҳақида яхши қайғирмаётирлар.

Масалан, Олмалиқдаги пиво заводининг директори ўртоқ Криницин кейинги пайтларда босар-тусарини билмай қолди. У муттасил равишда ичкиликбозлик қилди. Коллективнинг талаб ва эҳтиёжларига қулоқ солмади. Камчиликларни танқид қилган кишиларни қувғин остига олди. Ўз атрофига қўли эгри шахсларни тўплади. У кадрларни сиёсий жиҳатдан етуклиги, ишчанлигига қараб эмас, балки шахсий садоқатига қараб тайинлади. Ўртоқ Криницин давлат мулкини талон-торож қилди. Ана шу ғоят ташвишли аҳвол ҳақида завод партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ким Олмалиқ шаҳар партия комитетига ўз вақтида сигнал берди. Лекин шаҳар партия комитети бу камчиликларнинг олдини олиш ва чора кўриш учун шошилмади. Шундан сўнг ўртоқ Ким область партия-давлат контроль комитетига мурожаат қилди. Текшириш натижаси партия-давлат контроль комитетида муҳокама қилинди ва ҳаддидан ошиб кетган завод директори Криницин ишдан олинди, унинг партиявий масаласини ҳал қилиш эса Олмалиқ шаҳар партия комитетига ҳавола этилди.

Яқинда шаҳар партия комитети бу масалани кўриб чиқди. Кишини таажжубга соладиган ери шундаки, шунча расвогарчиликларни қилган Криницин билан бир қаторда ана шу камчиликлар тўғрисида сигнал берган ўртоқ Кимга ҳам ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор берилган. Буни нима деб тушуниш мумкин?!

Партия-давлат контроли органлари асосий эътиборни кишиларни жазолашга эмас, балки уларни тарбиялашга, камчиликларнинг олдини олишга қаратмоқда. Партия-давлат контролига кўмаклашувчи группа ва постлар жуда катта иш олиб бормоқдалар. Халқ контролёрлари ишимизга ҳар тарафлама ёрдам бермоқдалар.

Шунингдек, музокараларда Тошкент политехника институтининг Чирчиқ шаҳридаги кечки факультети ўқитувчиси **З. С. Естафеева**, Тошкент уй қуриш комбинатининг директори **П. М. Омеров**, Оҳангарон шаҳар партия комитетининг секретари **Е. Л. Бессонова** ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзладилар.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилди.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон КП Марказий Комитети Президиуми аъзолари Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. А. Карлов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари З. Р. Раҳимбобоева қатнашдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Пахтани харид қилиш ва топшириш нархларининг янгидан оширилганлиги тўғрисида

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Пахтани харид қилиш ва топшириш нархларини ошириш ҳақида ҳамда пахтакор колхозларга ғалла сотиш тўғрисида»ги қарорини бажариш тадбирларини қараб чиқдилар.

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу қарорни зўр қониқиш билан кутиб олдилар. Пахтани харид қилиш ва топшириш нархларининг оширилиши партия ва ҳукуматимизнинг пахтачиликни янада юксалтириш, колхоз ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлаш, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг моддий фаровонлигини ошириш тўғрисида қилаётган ғамхўрлигининг яна бир янги далили бўлди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия ва ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлиги пахтакорларимизнинг сиёсий ва меҳнат активлигини ошириб юборганлигини қайд қилиб ўтдилар. Ҳозирги шароитда республика партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг энг асосий вазифаси — қишлоқ меҳнаткашларининг бутун куч ва ғайратини социалистик мажбуриятни бажариш — 3 миллион 566 минг тонна пахта етиштиришга сафарбар этишдан иборат. Пахтани харид қилиш ва топшириш нархларини оширилганлигининг аҳамиятини ҳар бир колхозчи, ҳар бир совхоз ишчисига кенг тушунтириш керак. Чигит экиш ва ғўза парвариши давом этаётган шу кунлардаёқ ҳар бир колхозчи ҳар бир совхоз ишчиси агар у нормани бажарса ёки ортиғи билан бажарса, пахта сифатини яхшиласа, қанча ҳақ олажагини билиши керак.

Зоналар бўйича ўрта толали нав пахтанинг табақалаштирилган сортлари бўйича харид қилиш ва топшириш нархлари белгиланди:

Бир тонна пахтани харид қилиш нархи (сўм ҳисобида)

I зона — Сирдарё областининг ишлаб чиқариш бошқармаларидаги колхозлар учун (Жиззах бошқармаси бундан мустасно) Қорақалпоғистон АССР (Тўрткўл бошқармаси бундан мустасно), Бухоро области (Ғиждувон районининг олдинги чегарасидаги колхозлар бундан мустасно), Фарғона областининг Киров бошқармаси, Бекобод, Чуст, Булунғур, Косон. Қарши ва Ғузор ишлаб чиқариш бошқармалари, Балиқчи, Москва ва Наманган ишлаб чиқариш бошқармалари Балиқчи, Бўз ва Задарё районларининг олдинги чегараси бўйича; Поп, Олтиариқ ва Қува ишлаб чиқариш бошқармалари Фрунзе, Куйбишев ва Фарғона районларининг илгариги чегараси бўйича; Янгиқўрғон ишлаб чиқариш бошқармасининг учинчи зонага киритилган колхозлардан ташқари колхозлари; Марказий Фарғонанинг янги ўзлаштирилаётган ерларида жойлашган колхозлар, шунингдек Андижон ва Фарғона областларнинг Сарижуги массиви ҳам шунга киради.

1 сортга 438 сўм, II сортга 363 сўм, III сортга 312 сўм, IV сортга 220 сўм.

II зонага қуйидагилар киради: Хоразм областининг ишлаб чиқариш бошқармаларидаги колхозлар, Самарқанд области (Булунғур бошқармаси бундан мустасно), Бўка ва Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармаларининг илгариги чегараси, Оққўрғон райони, Жиззах, Қува, Олтиариқ, Ленинград ва Охунбобоев ишлаб чиқариш бошқармалари (I зонага киритилган колхозлар бундан мустасно), Москва ишлаб чиқариш бошқармаси (собиқ Бўз районининг колхозлари бундан мустасно), Қўрғонтепа, Учқўрғон ва Хўжаобод ишлаб чиқариш бошқармаларининг илгариги Ильич, Норин ва Жалақудуқ районлари чегараси; Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармаси Ғиждувон районининг илгариги чегараси, Термиз, Яккабоғ, Шеробод ва Тўрткўл ишлаб чиқариш бошқармалари.

I сортга 418 сўм, II сортга 350 сўм, III сортга 300 сўм, IV сортга 210 сўм.

III зонага қуйидагилар киради: Ўрта Чирчиқ, Янгийўл, Юқори Чирчиқ, Калинин ва Оққўрғон (Оққўрғон районининг илгариги чегарасидаги колхозлар бундан мустасно) ишлаб чиқариш бошқармалари, Поп (I зонага киритилган колхозлар бундан мустасно), Андижон, Избоскан, Марҳамат, Наманган (собиқ Задарё райони бундан мустасно) ишлаб чиқариш бошқармалари: Балиқчи, Қўрғонтепа, Учқўрғон, Хўжаобод ва Янгиқўрғон ишлаб чиқариш бошқармалари, Чинобод, Қўрғонтепа, Учқўрғон, Хўжаобод, Уйчи ва Чортоқ районларининг илгариги чегараси, Денов, Шаҳрисабз ва Шўрчи ишлаб чиқариш бошқармалари.

I сортга 405 сўм, II сортга 336 сўм, III сортга 287 сўм, IV сортга 202 сўм.

Бир тонна пахтанинг топшириш нархи (сўм ҳисобида)

I зонага қуйидагилар киради: Тошкент областининг 3-«Далварзин» «Чаноқ» совхозлари, Сирдарё областининг «Социализм», «Дружба», 2-«Боёвут», «Гулистон», «Мирзачўл», «Славянский» совхозлари ва 76-от заводи, Фарғона областининг «Бешариқ», Киров номли, «Найман», «Ғанибод», «Комсомол», «Қўқон», «Октябрь 40 йиллиги», Жданов номли, «Партия XX съезди», Андижон областининг «Мингбулоқ», Самарқанд областининг «Гулбулоқ», «Красногвардейский», «Боғизағон», «Даҳбед», «Жомбой», 1-«Қўшравот», Бухоро областининг «Ромитан», «Когон», «Гигант», «Норпой», Сурхондарё областининг Ленин номли, «Партия XX съезди», «Косон», Карл Маркс номли, «Янгиобод», Киров номли, «Таллимарон», «Партия XXII съезди» ва «Комсомолобод», Қорақалпоғистон АССРнинг «Амударё», Энгельс номли, «Москва», Калинин номли, «Кенес», «Шумана», «Октябрь 40 йиллиги», «Чимбой», «Тахтакўпир», Ленин номли, «Кегайли», «Қўнғирот», Свердлов номли, Куйбишев номли, Жданов номли, «Халқобод», «Партия XXII съезди», Киров номли, «Мангит»; Мирзачўлдаги совхозлар ва халқ хўжалиги кенгашининг совхозлари.

I сортга 393 сўм, II сортга 327 сўм, III сортга 262 сўм, IV сортга 197 сўм.

II зонага қуйидагилар киради: Тошкент областининг Киров номли, «Пискент», «Бўка», 1-«Оққўрғон», 2-«Оққўрғон», «Кўкорол», Сирдарё областининг «Партия XX съезди», Свердлов номли, Ленин номли, Фарғона областининг Ҳамза Ҳакимзода номли, Калинин номли, Охунбобоев номли ва «Риштон» Андижон областининг «Ойим», «Гулбоғ», «Қуқумбой», «Учқўрғон», Самарқанд областининг «Зарафшон», «Пойариқ», Қорақалпоғистон АССРнинг Горький номли, Беруний номли совхозлари.

I сортга 335 сўм, II сортга 277 сўм, III сортга 222 сўм, IV сортга 166 сўм.

III зонага қуйидагилар киради: Тошкент областининг 1-«Далварзин», 2-«Далварзин», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», Сирдарё областининг 1-«Боёвут», 3-«Боёвут» «Пахтаорол», «Большевик», «Мақтали», «Победа», «Октябрь 30 йиллиги», «Красная звезда», «Малик» Андижон областининг 8-совхоз, «Совой», Ленин номли, «Қизилравот», Сурхондарё областининг «Сурхон», «Хазорбоғ», «ВЛКСМ 30 йиллиги» совхозлари ва давлат системаларидаги бошқа хўжаликлар.

I сортга 321 сўм, II сортга 270 сўм, III сортга 216 сўм, IV сортга 162 сўм.

Янги ерларда ташкил этилган колхозлар ва совхозларга пахта етиштиришга киришилган дастлабки 3 йил мобайнида топширилаётган пахта учун тегишли нав харид (топшириш) нархининг 20 проценти миқдорида сортларига қараб устама ҳақ тўлаб турилади.

Колхоз правлениеларига сув хўжалиги объектларини қуришда ўз ҳиссалари билан қатнашишдан колхозлар 1964 йилдан бошлаб озод қилиниши натижасида қоладиган маблағни хўжалик ичидаги ишларга, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва майдонларни сув билан кўпроқ таъминлашга сарфлаш тавсия этилди.

Пахтани харид қилиш ва топшириш нархларининг оширилиши муносабати билан Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармаларига икки хафта ичида колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ фондининг ўсишини ҳисобга олган ҳолда колхоз ва совхозлар ишлаб чиқариш-молия планининг даромад ва харажатлар қисмига ўзгартишлар киритиш топширилди.

Колхоз правлениелари даромад тақсимотида бўлинмас фонддаги маблағларнинг тўғри харажат қилишлари, уни даставвал пахтачиликни ривожлантириш — шўрхок ва ботқоқ ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ерларни текислаш, хўжаликаро суғориш ва зовур тармоқларини қуриш, сув билан кўпроқ таъминлаш, техникани сотиб олиш ва бошқа ишлаб чиқариш ҳамда маданий-маиший мақсадларда фойдаланишлари керак.

Шунингдек, колхозлараро қурилиш ташкилотларига ҳам маблағларни сарфлашда тартиб ўрнатиш топширилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети маблағларни тежабтергаб сарфлашга, бир центнер пахта ва бошқа маҳсулотлар етиштиришга кетадиган материал-пул ва меҳнат харажатларини камайтиришга, трактор, қишлоқ хўжалик машиналари, минерал ўғитлар ва захарли химикатлардан яхши фойдаланишга, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш учун дала ишларини ўз вақтида ва сифатли ўтказишга даъват этдилар. Маъмурий бошқарув аппаратини қисқартириш керак, токи уни сақлаб туриш учун умумий пул даромадларининг кўпи билан 3—5 проценти сарфлансин.

Пахтани харид қилиш нархлари оширилганлиги натижасида колхозлар оладиган қўшимча даромадларни даставвал колхозчилар меҳнатига тўланадиган ҳақни кўпайтиришга сарфлаш керак. Ҳамма пул даромадларининг камида тенг ярмини шу мақсадга ажратиш зарур. Колхозчиларга жамоат ишида қатнашганлиги учун улар га ҳар ойда аванс бериб бориш топширилди. Ҳамма колхозларга гарантияланган иш ҳақини жорий қилиш тавсия этилди. Йил давомида колхозчилар меҳнатига колхоз ишлаб чиқариш-молия планида кўзда тутилган иш ҳақи фондининг 70 проценти миқдорида ҳақ тўланади. Давлат банкидан колхозчиларнинг меҳнат ҳақига тўлаш учун олинган маблағдан фақат шу мақсадда фойдаланиш керак.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармалари зиммасига ҳамма колхоз ва совхозларда хўжалик ҳисобини жорий қилиш ҳамда колхозчилар ва совхоз ишчиларига улар етиштирган маҳсулот миқдори, сифати ва таннархига қараб ҳақ тўлаш системасини ўрнатиш вазифасини юкладилар. Шу мақсадда қуйидагилар тавсия этилади:

— бўлимларда, фермаларда, далачилик бригадаларида ва ёрдамчи корхоналарда ишлаб чиқариш топшириқларини ўз вақтида тузиб чиқиш;

— ишлаб чиқариш программасига асосан бригада ва фермаларга иш қуроллари ва ишчи кучларини биркитиб қўйиш;

— техник жиҳатдан асосланган ишлаб чиқариш нормаларини жорий этиш ва маҳсулот етиштиришга сарфланадиган меҳнат ва материал-пул харажатлар миқдорини белгилаш;

— бажариладиган ишлар ҳажмини аниқ ҳисобга олиш, бригада ва фермаларда етиштириладиган маҳсулот ва унга кетадиган харажатларни белгилаш;

— иш давомида хўжалик ҳисобида кўрсатилган топшириқларнинг бажарилишини назорат остига олиш ва анализ қилиш, иш якунларини бригада, бўлим ва фермаларда муҳокама қилиш;

— колхозчилар ва совхоз ишчиларининг маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва унинг таннархини арзонлаштиришдан моддий манфаатдорлигини ошириш тадбирларини кўриш.

Колхоз правлениелари ва совхоз дирекцияларига хўжаликни бошқаришга ишчиларни, колхозчиларни ва қишлоқ хўжалик мутахассисларини кенг жалб этиш, ҳамма жойда хўжаликни бошқаришни иқтисодий томондан анализ қилувчи жамоат бюролари тузиш тавсия этилди.

Давлат банкининг республика конторасига колхозларга уларнинг талабларига биноан маблағларни тўхтовсиз бериб туриш ва унинг фойдаланиши устидан назорат ўрнатиш, колхозчиларнинг меҳнатига ҳақ қандай тўланаётганини текшириб бориш вазифаси топширилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорига биноан контрактация шартномаларига тегишли қўшимчалар киритиши зарур.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Пахтани харид қилиш ва топшириш нархларини ошириш ҳақида ҳамда пахтакор колхозларга ғалла сотиш тўғрисида»ги қарорига биноан колхозларга ғалла сотиш тартибини тасдиқлади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шунга қаттиқ ишонадиларки, партия ва ҳукуматимизнинг пахтачиликни янада ривожлантириш, пахтакорларнинг турмушини янада фаровон қилиш тўғрисидаги бу ғамхўрлигига жавобан партия, совет органлари, ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхозлар пахта етиштиришни янада кўпайтирадилар, хўжаликларни иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамлайдилар ва қишлоқ меҳнаткашларига тўланадиган ҳақни оширадилар.

Тошкент қишлоқ область партия комитетида

КОММУНИСТЛАР АВАНГАРД

Тошкент қишлоқ область партия комитетининг бюроси Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари И. И. Ладушкиннинг ҳисоботини тинглади.

Қишлоқ область партия комитетининг бюроси шуни қайд қилиб ўтдики, партия комитети асосан ўз фаолиятини КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қўйган талабларга мослаштириб қайта қурган. 1963 йилда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кескин даражада кўпайтиришдек масъулиятли вазифани бажариш йўлида барча коммунистлар ва комсомолларни, қишлоқ меҳнаткашларини, резервлар ва имкониятларни тўла сафарбар этишда бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлигини оширган ва ролини кучайтирган.

Партия ташкилотлари партия комитетининг ходимлари ва инспектор-партия ташкилотчилари кўмагида қишлоқ коммунистларининг жой-жойига қўйилишини қайта кўриб чиқдилар ва уларни моддий неъматлар ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган ишларга жалб этдилар. Ҳозир коммунистларнинг 80 проценти бевосита ишлаб чиқаришда ишламоқда. 87 бригадада бошланғич ташкилот ҳуқуқига эга бўлган партия ташкилотлари тузилди.

Меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ва ташкилотчилик ишларини олиб боришни яхшилаш юзасидан тадбирлар белгиланди. Ҳамма колхозларда, бригадаларда, фермаларда йиғилишлар ўтказилиб, уларда Н. С. Хрушчевнинг КПСС Марказий Комитети Президиумига «Йилга якун ясаш ҳамда дон етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш тўғрисида»ги хати муҳокама қилинди ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқилди.

Ишлаб чиқариш бошқармасининг партия комитети кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва ўқитиш ишларига алоҳида эътибор берди. Мавжуд 24 колхоз раиси ва совхоз директорларидан 21 киши олий, тугалланмаган олий ва ўрта маълумотга эга, 11 киши қишлоқ хўжалик мутахассисидир. Бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг орасида 77 киши олий ва ўрта маълумотга эга, уларнинг учдан бири қишлоқ хўжалик мутахассисларидир. Бригадирларнинг 90 проценти коммунист.

Партия комитети билан ишлаб чиқариш бошқармаси ўртасида жуда тўғри ўзаро муносабат ўрнатилган. Бу яхши натижа бермоқда.

Қишлоқ хўжалик билимларини мустаҳкамлаш мақсадида илғор колхозлар базасида икки йиллик қишлоқ хўжалик билимлари ижтимоий университети ташкил этилди. Бу университетнинг учта факультети бор: пахтачилик («Правда» колхозида), лубкорлик (Свердлов номли колхозда), чорвачилик («Политотдел» колхозида). Лекциялар ўқишга республика олимлари, мутахассислар ва ишлаб чиқариш илғорлари жалб этилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Пахтани харид қилиш ва топшириш нархларини ошириш тўғрисида ҳамда пахтакор колхозларга ғалла сотиш тўғрисида»ги қарори қишлоқ меҳнаткашлари орасида катта меҳнат кўтаринкилигини уйғотди. Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг меҳнаткашлари партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлигига жавобан зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар. Бу мажбуриятларга мувофиқ 1963 йилда давлатга 16200 тонна пахта, 105 минг тонна каноп пояси, 11040 тонна ғалла, 3251 тонна гўшт, 8180 тонна сут ва бошқа маҳсулотлар сотилади.

Амалга оширилган ташкилотчилик ва партиявий-сиёсий ишлар дастлабки амалий натижалар берди. Бошқарма хўжаликлари кўкламги экиш кампаниясига ҳартарафлама тайёргарлик кўришни муваффақиятли равишда тугаллаб, 5670 гектар майдонга донли экинлар экиб бўлинди. Чигит экиш ҳам асосан тугалланди. Анчагина карталарда яшил квадратлар ҳам кўриниб қолди. Чорвадорлар давлатга гўшт сотиш квартал планини 108 процент, сут сотиш планини 116 процент, тухум сотиш планини 111 процент қилиб бажардилар.

Қишлоқ область партия комитетининг бюроси ана шулар билан бир қаторда партия комитетининг ишида йўл қўйилаётган камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтди. Партия комитети ишнинг эскича формалари ва методларидан ҳанузгача буткул қутулиб олгани йўқ. Инспектор-партия ташкилотчилари билан кўнгилдагидай ишланмаяпти. Айрим колхозларнинг партия ташкилотлари меҳнатни ташкил қилиш ва ҳақ тўлаш масалаларига камдан-кам қизиқмоқдалар, қишлоқ хўжалик артеллари правлениеларининг хўжалик фаолиятини контроль қилиш ҳуқуқидан суст фойдаланаётирлар.

Ишлаб чиқариш бошқармасининг партия комитети партия ташкилотларига, айниқса бригадаларнинг партия ташкилотларига яхши ёрдам бермаяпти. Партия сафларини кенгайтириш иши ҳам талабга жавоб бермайди.

Область партия комитетининг бюроси партия комитети зиммасига юқорида қайд қилиб ўтилган камчиликларни партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарорларига таянган ҳолда бартараф этиш, иш юритиш услуби ва методларини доимо мукаммаллаштириб бориш, колхоз ва совхозлар бошланғич партия ташкилотларининг авангардлик ва ташкилотчилик ролини ҳар тарафлама кучайтириш, уларнинг мустақиллигини ошириш ва бўлар-бўлмасга уларнинг ишига аралашиб туришдан воз кечиш, шу билан бир қаторда хўжаликдаги ишларнинг аҳволи юзасидан уларга нисбатан талабчанликни ошириш вазифаларини юклади.

Партия комитети, ишлаб чиқариш бошқармаси, совхозларнинг директорлари, колхозларнинг раислари ва бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари баҳорги дала ишларини шундай ташкил қилишлари кераккки, оқибат натижада мўл ҳосилга мустаҳкам замин яратилсин, ишчи кучлари ва моддий-техника ресурсларидан максимал даражада фойдаланилсин. Дала ишлари билан банд бўлган колхозчилар ва совхоз ишчиларига кўнгилдагидай маданий-маиший шароит яратиб бериш зарур.

Партия комитети қишлоқ меҳнаткашлари орасида партиявий-сиёсий ҳамда оммавий-агитация ишларини кучайтириши, коммунистлар, комсомоллар, барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг бутун диққат-эътиборларини 1963 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашга қаратиши лозим.

Область партия комитетининг бюроси партия комитети ва ишлаб чиқариш бошқармасининг икки йиллик қишлоқ хўжалик билимлари ижтимоий университетини ташкил қилишдаги ташаббусини маъқуллади ва барча ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетларига мазкур ташаббусни қўллаб-қувватлашнинг имкониятларини қараб чиқишни тавсия этди.

Область партия комитетининг бюроси партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари зиммасига ички партиявий ишни яхшилаш, хўжалик ва сиёсий ишларни бажаришда коммунистларнинг активлигини ошириш, уларни ишлаб чиқаришнинг муҳим участкаларига қўйишга эришиш, уларга нисбатан талабчанликни ошириш ва топширилган ишга нисбатан масъулиятини кучайтириш вазифаларини юклади. Бюро кадрларни айниқса хотин-қиз кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва партияга қабул қилишни яхшилаш, касаба союзлари ва комсомол ташкилотларига мунтазам суратда ёрдам бериш ва уларнинг фаолиятини бошқариб бориш лозимлигини ҳам қайд қилиб ўтди.

Область партия комитетининг бюроси партия комитети ва ишлаб чиқариш бошқармасидан илғор хўжаликлар қолоқларни оталикка олиш йўли билан барча колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олиш ва чорва маҳсулдорлигини оширишнинг илғор тажрибаларини дадил жорий қилишни талаб қилди.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

Болтиқ бўйи республикалари киносанъатининг Ўзбекистонда ўз ишини тамомлаган ҳафталиги қатнашчилари билан 26 апрелда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида суҳбат бўлди.

Ўзбекистон Кинематографчилар союзининг биринчи секретари Л. А. Файзиев ҳафталикнинг якунлари тўғрисида гапириб берди.

Таллин киностудиясининг режиссёри И. И. Ельцов, Рига киностудиясининг режиссёр-оператори М. К. Рудзитис, Вильнюс киностудиясининг режиссёри В. Ю. Микалаускас ўз сўзларида ўзбек элида самимий, дўстона қабул қилинганликлари учун Болтиқ бўйи республикалари кинематографчилар делегациялари номидан қизғин ташаккур билдирдилар. Улар шу нарсани таъкидлаб ўтдиларки, киносанъати асарларини ўзаро муҳокама қилиш ижодий ҳамдўстликни тағин ҳам кўпроқ кучайтиришга, замонамизнинг қаҳрамонона ишларини, коммунизм қурувчиларининг зафарларини ёркин акс эттирадиган янги ажойиб киносанъати асарларини яратишга ёрдам беради.

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов ҳафталик қатнашчилари олдида нутқ сўзлади.

Қабул маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари В. А. Карлов, З. Р. Раҳимбобоева, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов қатнашдилар. (ЎзТАГ).

360 ХИЛ ГАЗЛАМА

«Таштекстильшвейобувторг» га қарашли 19-магазин коллективи 1 Май байрам олди савдоси кунларида аҳолига янада яхши хизмат кўрсатиш мақсадида кенг ассортиментли газламалар виставкаси ташкил этди. Виставкага Тошкент тўқимачилик комбинатининг 200 хилга яқин ип-газламалари ва ивановолик дўстларимизнинг 160 хилдан ортиқ штапель молларидан намуналар қўйилган.

Бу ерда харидорларга қулайлик туғдириш мақсадида товаровед ва бичиш столи ташкил этилган бўлиб, товаровед А. Папагеоргиу ва бичувчи М. Шамсиева ўртоқлар ўзларининг фойдали маслаҳатлари билан ҳаммани мамнун қилаётирлар.

Юксак маданий савдо учун курашаётган бу магазин коллективи ташкил этган тўқимачилик моллари виставкаси яна бир неча кун давом этади.

С. ЁҚУБОВ.

ҲОРДИҚ ЧИҚАРУВЧИЛАР УЧУН

Тошкентда ёз кунлари жуда иссиқ келади. Шундай пайтларда шаҳардаги гул ва дарахтларга кўмилган боғлар, сквер ва хиёбонлар, анҳор бўйлари ва пляжлар шаҳар меҳнаткашларининг оромгоҳига айланади.

Шаҳар ижроия комитетининг маданият бошқармаси шу жойларда меҳнаткашлар роҳат қилиб, ҳордиқ чиқариши учун қулай шароитлар яратиб бериш тадбирларини кўраётир. Бу йил «Победа» парки ва Ленин комсомоли кўлидаги пляжларда буюмларни вақтинча фойдаланишга бериб турувчи махсус павильонлар ишлайди. Бу павильонлардан кровать, тўшак, чойшаб каби буюмлар ва ҳархил музика асбобларини олиб фойдаланиш мумкин. Шунингдек, «Победа» ўрмон паркида битта, Ленин комсомоли кўлида иккита шийпон қурилади. Ҳарбири 100 кишига мўлжаллаган шийпонларда чўмилиб чиққандан сўнг салқинлаб истироҳат қилиш мумкин. Бу шийпонларни «Ташсельмаш» заводининг ишчилари шаҳар меҳнаткашларига совға қиладилар.

ВЕНГРИЯ МЕДИЦИНА ПРЕПАРАТЛАРИ

Тошкент Давлат медицина институти клубида Венгрия Халқ Республикасида чиқариладиган даволаш ва кимёвий препаратлар виставкаси очилди. Бу ерда «Рихтер Гедеон» фармацевтика препаратлари заводи, «Егит», «Хиноин» заводларида тайёрланадиган жуда кўп қимматли препаратлар, медикаментлар намойиш қилинди.

Қардош мамлакат дори-дармонлари билан пойтахтимиз медиклари, фармацевтлари ҳамда шаҳар меҳнаткашлари қизиқиб танишдилар.

А. Ким.

ФУТБОЛ

ҲУЖУМ БЎЛМАГАЧ

«Пахтакор» бу йил Москвадаги ўйинни муваффақиятсиз бошлади. 27 апрелда «Локомотив» билан бўлган матчда 0:2 ҳисобида мағлубиятга учради. Ютқизишнинг асосий сабаби командамизнинг ҳужумга ўтмаганлигида. На Тазетдинов, на Беляков, на Абдураимов рақиблар дарвозасига хавф сололмадилар. Бир мартагина Красницкий урган тўпни дарвозабон қайтариб қолди.

Ҳозир мамлакат чемпионатининг 6 тури орқада қолди. «Пахтакор» турнир жадвалининг охирида — 18-ўринда келмоқда.

Тошкент гарнизони қўшинларига БУЙРУҚ

1963 йил 28 апрель № 41 Тошкент шаҳри

1963 ЙИЛ 1 МАЙ ПАРАДИ ТЎҒРИСИДА

§ I

Меҳнаткашларнинг Халқаро бирдамлик куни — 1963 йил 1 Май эрталаб соат 9 да В. И. Ленин номли майдонда Тошкент гарнизони қўшинларининг паради ўтказилади.

Парадни Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали И. И. Федюнинский қабул қилади.

Парадга қўмондонлик қилиш менга топширилган.

§ 2

Линейнийлар юборишни ва қўшинларни белгиланган вақтда тасдиқланган расчёт билан парадга олиб чиқишни қисмларнинг командирларига топшираман.

Кийим формаси — ёзги, парад кийими.

§ 3

Артиллерия салюти менинг кўрсатмамга биноан берилсин.

§ 4

В. И. Ленин номли майдонда тартибни сақлашга умумий раҳбарликни Тошкент шаҳар гарнизонининг коменданти подполковник И. С. Рижикка топшираман.

Тошкент шаҳар гарнизонининг бошлиғи Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари генерал — полковник Н. ЛЯШЧЕНКО.

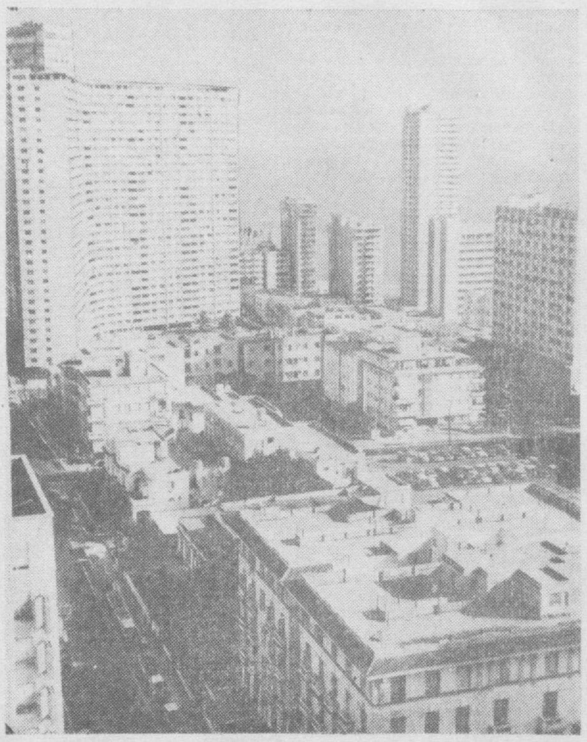

Суратда Куба Республикасининг пойтахти Гавана.
В. Соболев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

МИХАИЛ БОТВИННИК МАШИНАЛАРИ

Шахмат бўйича жаҳон чемпиони Михаил Ботвинникни бутун дунё танийди. Унинг шахмат назарияси тараққиёти ва жаҳонда энг илғор совет шахмат мактабини вужудга келтиришдаги роли бекиёсдир. Ботвинникнинг техника фанлари доктори эканлиги кўпчиликка маълум. Лекин олим Ботвинникнинг совет энергетикаси тараққиётидаги ҳиссаси нақадар катта эканлигини кўпчилик билмаса керак.

Михаил Ботвинник 1936 йилдаёқ ўзгарувчан ток электр генераторларининг чидамлилиги устида тадқиқотлар қила бошлаган эди.

Олим синхрон машиналарининг чидамлилигини бирмунча ошириш мумкинлигини назарий жиҳатдан ва тажрибада исботлади.

Шу соҳада олиб борган ишлари учун Ботвинникка 1937 йили техника фанлари кандидати, сўнгра 1952 йилда эса техника фанлари доктори унвони берилди.

Олим генераторларнинг чидамлилигини ошириш методларини ўрганиб, қизиқарли хулосаларга келди.

Шу нарса маълум бўлдики, электр узатиш линияларининг узунлиги 1000 километрдан ошганда (худди шундай линиялар Сибирь кенгликларида қурилиши мумкинлигини ҳисобга олиш кифоя) синхрон машиналарининг чидамлилик чегараси чекланган бўлади. Масалан, Волга ГЭС—Москва линиясини лойиҳалашдаёқ жиддий қийинчиликларга дуч келинди. Бу қийинчиликлар кучланишнинг кўпайиши, «маҳкам регулировка»ни жорий қилиш ва бошқа мураккаб методларни қўлланиш билан енгилди.

Аммо, ток узатиш масофаси ошганда бу тадбирлар камлик қилади. Ботвинник энергетиканинг бу муҳим проблемасини ҳал этишга ёрдам бериши мумкин бўлган ғояни илгари сурди.

Асинхрон машиналарда роторнинг айланиш тезлиги синхрон машиналаридагидек нагрузка ва частота билан маҳкам боғланмаган. Улар бирмунча мустаҳкам, содда ва арзондир.

Техника фанлари доктори Ботвинник таклиф қилган «гибрид» агрегат ўзида синхрон ва асинхрон машиналарнинг энг яхши хусусиятларини мужассамлаштирган. Унинг номи ҳам «асинхронлашган синхрон машина» деб айтилади.

Бизнингча асинхронлашган синхрон машиналар саноатнинг кўп корхоналарида кенг қўлланилади. Улар химия саноатида ҳам фойда бериши мумкин. Асинхронлашган машиналар прокат станларини ҳаракатга келтирадиган двигателлар сифатида, заводларда, темир йўл транспортида станок жиҳозлари сифатида ишлатилиши мумкин.

Маргарита РУБО
инженер.
(АПН).

ОВЧИ БЛОКНОТИДАН

„БАЛИҚЧИ" ҚАРМОҚДА

Бакланларнинг ҳайрон қоларлик даражада усталик билан балиқни сайёз жойга қувиб келиб, у ерда «ўлжа»сини раҳмсизлик билан йўқ қилишини қайси балиқчи билмайди дейсиз.

Яқинда биз Қорасув кўлида қайиқда балиқ тутаётган эдик. Бу ерда оққайроқ ва чавақ балиқдан ташқари чўртонбалиқ ҳам кўп бўлади. Бу йиртқич балиқларни оддий қармоқ билан тутиб бўлмайди. Уларнинг ўткир тиши ҳар қандай лесканни ҳам узиб кетади.

Бунинг учун ғалтакка ўралган 80-100 метрлик лесканинг учидаги калта симга (балиқ тиши билан узиб юбормаслик учун лесканинг учига сим боғланади) ялтироқ темир балиқча боғланади. Балиқчага эса 2—3 қиррали қармоқ ўрнатилади.

Қорасув кўли дарёнинг бурилиш жойида бўлиб, кўлнинг юзи тинчгина жимирлайди. У ер бу ерда фақат сувда ўйнаётган балиқларнинг тангачалари ялтираб кўриниб қолар эди. Шимолга учиб кетишга улгурмаган ўрдак, чуррак, қашқалдоқлар бу тинчликдан фойдаланиб, дам олиб сузиб юрибди.

Бу гал балиқ овимиз кўнгилдагидек бўлди. Бадвафс чўртон балиқлар очкўзлик билан ялтироқ балиқчаларимизни тез-тез ютар эди. Балиқ соладиган саватимиз ҳам тўлай деб қолди.

Нарироқда эса қанотларини шапиллатиб сувга шўнғиётган баклан (қорабузов) ҳам балиқ ови билан овора. Сувга тез-тез шўнғигани учун унинг ҳам ови ўнгидан келаётганлигини сездик. Лекин биз унга ҳасад қилмас эдик:

— Овлайвер. Чўртон балиқ сенга ҳам, бизга ҳам етарлик,— дердик ўз-ўзимизга.

Энди кетмоқчи бўлиб турганимизда дўстим яна бир балиқ илинган қармоғини узоққа отди-да, уни секин-секин ғалтагига ўраб торта бошлади. Леска ғалтакка ўралган сайин қармоққа илинган нарса балиқ эмаслигини дўстим пайқаб қолди. Леска гоҳ қаттиқ силкинар, гоҳ таранг бўлиб қоларди.

«Нима экан?» Тоқатсизлик билан кута бошладик.

Эҳ-ҳа, буни қарангки қамишзорлар орасидан қанотли катта нарса чиқиб келди. Бу ҳалиги балиқхўрлик билан жиғилдонини шиширган бакланнинг ўзи-ку!

— Кел-кел, ҳамкасб. Балиқчи бўлатуриб, ўзинг ҳам илиниб қолибсан-ку!

Ғ. ЖЎРАЕВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

30 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 12.00 — **Мультипликацион фильмлар тўплами,** (болалар учун). 12.35 — **Чевар Марья** номли бадиий фильм.

Ўзбек тилида: 13.35 — **Дилга тугиб баҳор завқини...** (телевизион композиция).

Рус тилида: 18.00 — **Яшна, қувноқ Май!** (болалар учун). 18.35 **Чет эл кинохроникаси,** 18.45 — **Советская Средняя Азия** телевизион журнали. 19.15 — **Қисқа метражли комедияли фильмлар.**

20.00 — **Телевизион янгиликлар** (ўзбек ва рус тилларида).

Ўзбек тилида: 20.20 — **Ёшлар кечаси,** 21.05 — **Тошкент май олди арафасида,** 21.30 — **Эстрада-рақс концерти** (1-бўлими ўзбек тилида, 2-бўлими рус тилида).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/IV да кундуз **Русалка,** кечқурун **Оққуш кўли.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/IV да **Гамлет,** 1/V кундуз соат 12. 3 ва кечқурун 8 да **Олов** (қишки бинода).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/V кундуз соат 12 да **Икки билагузук,** соат 4 ва кеч 7 ярим да **байрам концерти** (қишки бинода). **Тошболта ошиқ** кеч соат 8 да (ёзги бинода).

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 1. 2/V кундуз соат 2 да **Ўзбек давлат эстрадаси концертлари.** Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист **Муҳаммаджон Мирзаев,** эстрада солисти **Фахриддин Умаров** ва бошқалар қатнашади. Билетлар сотилган.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Черёмушки — «ВАТАН», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун). НАВОИЙ номли (кундуз соат 3-10 минут ва кеч 5 да). «ИСКРА» (кеч соат 7 гача).

Симлардаги севги — «МИР» (кундуз ва кечқурун). «ИСКРА» (кеч соат 7 дан).

Катта йўл — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Бирга бўлганингдагина — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Баҳордан баҳорғача — КИНОЛЕКТОРИЙ (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Черёмушки — НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ», «ПОБЕДА».

Катта йўл — «ВАТАН», КАФАНОВ номли, «ШАРҚ».

Одиссей саёҳатлари — 1 МАЙ номли.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

1 Май кундуз соат 2 ва кеч 8 да.

2 Май кундуз соат 12 ва кеч 8 да

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

СССР халқ артисткалари **Ҳалима Носирова, Саодат Қобилова, Галия Измайлова,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев, Насим Ҳошимов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Жамол Низомхўжаев, Михаил Давидов, Ҳалима Комилова, Клара Юсупова, Гулнора Маваева, Раҳим Исахўжаев, Авнер Бараев,** опера солисти **Эргаш Йўлдошевлар** қатнашади.

Халқ чолғу асбоблари оркестри жўр бўлади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

Анатолий Сокол

ўз ёрдамчиси —
ЭЛЕКТРОН-МЕХАНИК КИШИ
«РОБОТ» билан
ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ

30/VI да томошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда, 1/V да — кундуз соат 2, кеч 5 ва 8 да бошланади.

«ТАШОБЛКНИГОТОРГ»га
омборчилар, приёмщиклар, сотувчилар, юкчилар

КЕРАК

К. Маркс кўчаси, 31-уйда кадрлар бўлимига ўчрашилсин.

«ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИГА
2, 3-разрядли **токарлар,** ҳар хил разрядли **қолипчилар**

керак

Мурожаат учун адрес: Сельмаш кўчаси, 2-уй (4-трамвайнинг «ТашМИ» остановкаси, 3, 10, 21, 26-автобуслар).

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ДЎСТЛИК САФАРИ

ГАВАНА, 27 апрель. ТАСС мухбирлари **М. Бузивский** ва **Р. Князев** хабар берадилар:

Гавана вақти билан соат 23 дан 28 минут ўтганда Кубанинг ҳамма радиостанциялари ва телемарказлари ўзларининг одатдаги эшиттиришларини тўхтатди. Телевизор экранларида катта ҳарфлар билан ёзилган «Сўнгги соатда» сўзлари порлади. Дикторнинг «Фидель Мурманскка етиб борди. Фидель 1-Майда Москва Қизил майдонида ҳозир бўлади»,— деган сўзлари янгради.

Бу сўзлар бутун мамлакатга яшин тезлигида тарқалди.

Революцион Куба меҳнаткашлари Фидель Кастронинг Совет Иттифоқига қилган сафарини қизғин табрикламоқдалар.

— Бу жуда яхши хабар,—деди Кубадаги энг катта корхоналардан бири—«Нико Лопес» Гавана нефтни қайта ишлаш заводининг ишчиси Франциско Оливер Чавес ТАСС мухбири билан суҳбатда.— Фиделнинг Совет Иттифоқига бориши Совет-Куба дўстлигини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди. Куба халқи Совет Иттифоқи бераётган қардошлик ёрдамини зўр мамнуният билан кутиб олмоқда. Биз шуни яхши биламизки, Совет Иттифоқи ёрдам бермаганда, биз империалистик агрессияга муваффақиятли суратда қаршилик кўрсата олмаган бўлур эдик.

—Фидель Кастронинг сафари—бутун халқимиз учун жуда катта воқеадир,—деди Гаванадаги «Касабланка» кема заводининг электр пайвандчиси Хуан Лопес.— Бу сафар халқларимиз ўртасида вужудга келган қалин дўстликдан далолат беради.

Кубалик ишчиларнинг бу сўзлари бутун қаҳрамон Куба халқининг фикр-ўйлари ва орзу-умидларини жуда яхши ифодалаб турибди.

Сиз суратда икки хил манзарани кўриб турибсиз. Чап томондаги 105 хонадан иборат ажойиб саройда француз йирик ер эгаси Боржо истиқомат қилган. Шу сарой ёнгинасидаги хароба кулба эса жазоирлик деҳқон оиласига тегишли эди.

Ҳозир аҳвол бутунлай ўзгаряпти. Жазоирда хусусий мулкдорларга тегишли бўлган йирик қишлоқ хўжалик ва савдо корхоналарини махсус тузилган бошқарув комитетлари ихтиёрига ўтказиш бошланди. Кейинги кунлар ичида француз ер эгаларининг фермалари тортиб олинди. Француз мустамлакачилигининг жонли тимсоли бўлмиш Боржонинг катта-катта мулклари ҳам мусодара қилинди.

АДН-ТАСС фотоси.

ЎЙИН КЕЧИКТИРИЛАДИ

Жаҳон биринчилиги учун шахмат матчининг 15-ўйини Т. Петросяннинг бетоблиги муносабати билан 27 апрелда бўлмайди. (ТАСС).

„ФУРҚАТ" СТУДЕНТЛАР ИЖРОСИДА

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театри биносида яқинда Тошкент политехника институти студентлари шоир Фурқат ижодига бағишланган кеча ўтказишди. Кечада студент Б. Алимов «Фурқатнинг ҳаёти ва ижоди» ҳақида доклад қилди.

Кечанинг бадиий қисми жуда мароқли бўлди. Студентлар севимли шоирнинг лирик қўшиқларини маҳорат билан ижро этишди. Айниқса, «Фурқат» спектаклидан кўрсатилган парча ҳамманинг эътиборини ўзига жалб қилди. Студент ҳаваскорлардан Л. Аҳророва, Р. Ёқубов, М. Каримова, А. Эшонхўжаев ва бошқалар санъаткорлардек муваффақият қозондилар.

Г. СОЛИҲОВА.

ОБ-ҲАВО

Бугун Тошкент шаҳри, области ва яйловларда ҳаво бироз булутланиб туради, ёмғир бўлмайди. Эрталаб Тошкентда 12—14, областда ва яйловларда 11—15, кундуз Тошкентда 26—28, область ва яйловларда 24—29 даража иссиқ бўлади.

Тошкент об-ҳаво бюроси.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885, Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33786. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06896. ИНДЕКС 64695 А. 1583.